

ROČNÍK LXV

KVĚTEN 2010 • ČÍSLO 05

HLAS

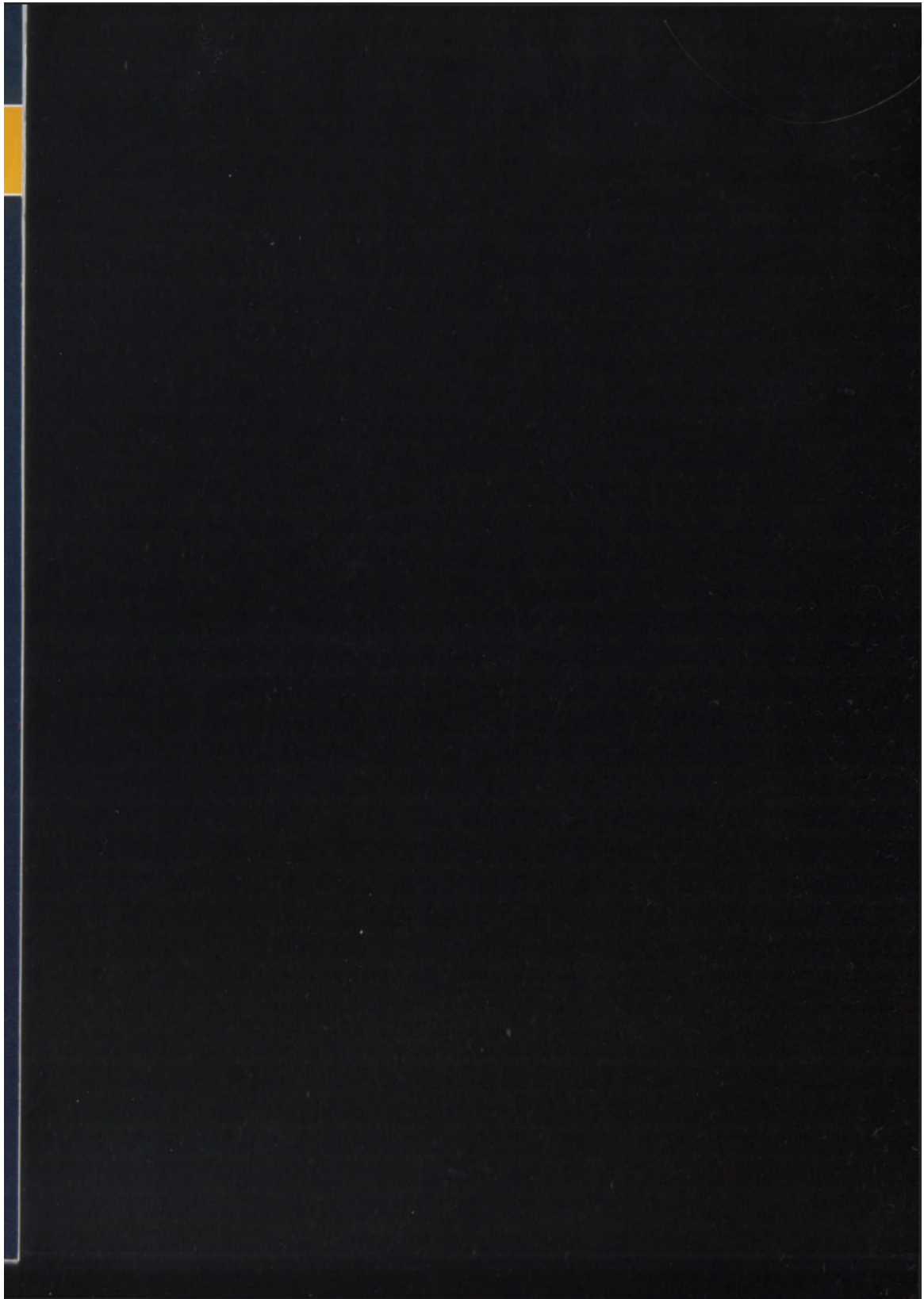

PRAVOSLAVÍ

CENA 24,-KČ/1€

**BŮH SVĚT NEOPUSTIL, FILOKALIE - O VÁŠNÍCH,
ARCIBISKUP SAWATIJ**

Z GALERIE IKONOPISCŮ

STEFAN BALLIU, Více na straně 40

EDITORIAL

OBSAH

SLOVO ARCIBISKUPA - MISIJNÍ ÚKOLY PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE NA MORAVĚ	5	ZAMYŠLENÍ - A JAK JE TO U VÁS?	26
VĚROUKA - BŮH SVĚT NEOPUSTIL!	7	ZAMYŠLENÍ - „TREBY“ A PRÁVO	27
STARÝ ZÁKON - SBÍRÁNÍ KLÁSKŮ	9	TÉMA - NOVÉ ZNĚNÍ SYMBOLU VÍRY	28
DUCHOVNÍ ČTENÍ - FILOKALIA - O VÁSNÍCH	10	A CYRILOMETODĚJSKÁ TRADICE	28
DUCHOVNÍ ČTENÍ - INTERMEZZO IV - OPĚT NA PORADĚ	12	TÉMA - NA ZÁVĚR JEDNO VSKUTKU NEVESELÉ ČTENÍ	31
FIKTIVNÍ SPOLEČNOSTI „NASE DOBRO, A. S.“	12	ZPRÁVY Z EPARCHIÍ	32
HISTORIE - DOBRÁ ZPRÁVA Z JÍLOVĚHO U PRAHY	15	ZPRÁVY Z EKUMENY	36
HISTORIE - POROZUMĚT DĚJINÁM	17	MLÁDEŽ - JEŠTĚ K 13. VALNÉMU SHROMAŽDĚNÍ	37
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ - VLADYKA METROPOLITA	19	BRATRSTVA PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE V OLOMOUCI	37
KRYŠTOF V MUKAČEVSKO-UŽHORODSKÉ EPARCHII	19	MLÁDEŽ - OSIAVY 20. VÝROČÍ SLOVENSKÉ PRAVOSLAVNÉ	38
ZPRÁVY ZE SVĚTA	20	MLÁDEŽNICKÉ ORGANIZACE	38
REZENZE - ARCIBISKUP SAWATIJ (1880-1959)	24	PROFIL - STEFAN BALLIU	40
		PROGRAM METROPOLITY	41

„KOSTLIVCI VE SKŘÍNĚ“

Tak jsme o letošním půstu rozmlovali s věřícími přáteli po boboslužbě v monastýru na Vranovské ulici v Brně. Protože se známe již léta, přišla jaksi řeč na to, jak vlastně ten půst prožíváme a s čím si ve snaze o zlepšení svého duchovního života neumíme poradit, sebevíce se někdy snažíme.

Mluvili jsme přátelsky a otevřeně a (Bože odpusť!) taky s jistým humorem o tom, že ve svém úsilí „padáme a vstáváme“, jak pravil ne jeden svatý moudrý muž či moudrá žena a jak nám to připomínají naši duchovní učitelé a otcové vlastně dodnes.

Zde bych měl zřejmě poprosit všechny „již dokonalé“ otce duchovní a taky bratry a sestry, aby ve čtení tohoto úvodníku dále nepokračovali, protože jakkoliv bych si přál nikoho svým psaním nepohoršit, musím konstatovat, že ačkoli jsem pravoslavný křesťan, modlím se pravidelně k Hospodinu a přistupuji ke svatým tajnám, a dokonce jsem vystudoval pravoslavnou teologii, mám spoustu hříchů a dělám (i když většinou neúmyslně) mnoho chyb, a to dokonce i tehdy, když se snažím s Boží pomocí svých hříchů vyvarovat a chyb zbavit.

Před přáteli jsem se o jednom svém takovém triviálním a hloupém zlovyku – vlastně hříchu – zmínil. Nečekal jsem však, že se přidají a budou konstatovat, že taky nějaký ten hřích či hříšek mají a těžko se jej zbavují: kouřením a občasným popíjením alcoholic-

EDITORIAL

kých nápojů počínaje a věcmi mnohem závažnějšími konče... Jeden bratr, Bohu známý svými vtipnými výrocky, dokonce bodře a za všeobecného smíchu poznamenal: „Ach jo, ani mi nemluv, na mě se z té skříně vysype hned několik kostlivců a myslím, že se mně do jedné skříně dokonce ani nevejdou...“

Je zajisté trapné, když se něčí církevní a duchovní život změní na permanentní frustraci z vlastní nedokonalosti a sebeobviňování.

Avšak myslím, že je stejně trapné a dokonce tragické, pokud se náš duchovní a církevní život změní na nafoukané povyšování se „farizejů“ nad „celníky“ a těch spravedlivých a bezhříšných lidí (kteří ale v církvi zajisté jsou i dnes) nad ty ostatní a taky nad ty, kdo se snaží žít podle svého svědomí, anebo dokonce křesťanského přesvědčení a ctnostně, avšak pravoslavnými křesťany z nejrůznějších příčin nejsou...

Jeden ze starců, se kterým jsem kdysi před lety měl příležitost rozmlouvat v rumunském monastýru, často mluvil o tom, že ďábel nám velmi rád říká, jací jsme skvělí a téměř dokonalí a taky že všechno, co se v nás a kolem nás děje a odehrává, je velmi dobré

a krásné. Vzápětí ale nás a taky celé naše okolí zachvátí sebezničujícím zoufalstvím, beznadějí a vzájemným obviňováním. Říká nám, že nic nemá cenu a že všechno kolem nás a v nás je černé, aby nás vzápětí znovu uvrhl do přehnaného optimismu a nadšení... „Dělá to tak pořád dokola jenom proto, abychom načisto přišli o rozum a sešli z cesty duchovního života,“ říkal onen starzec.

Hledat a pomáhat lidem nacházet tu pravou a velmi úzkou cestu mezi přehnaným optimismem a pesimismem a taky úzkou cestu mezi nerozumným a troufalým přehlížením vlastních chyb a sebezničujícím zoufalstvím nad vlastní nedokonalostí by měl asi lidem pomáhat i dobrý církevní časopis.

Napadá mě ještě, že je užitečné vědět, že jedna skříně na všechny ty naše „kostlivce“ asi nestačí, zároveň je však důležité je tam držet pěkně pod zámkem a nedovolit jim, aby se na nás jen tak vysypali při první vhodné anebo nevhodné příležitosti...

V Kristu váš Roman Juriga

V Kristu váš Roman Juriga

POZVÁNÍ

S pozhnáním Jeho Vysokopřeosvícenosti Simeona, arcibiskupa olomoucko-brněnského, si Vás dovoluujeme pozvat na každoroční **SVÁTEČNÍ BOHOSLUŽEBNÉ SETKÁNÍ**, které se uskuteční **na Valech u Mikulčic v areálu památníku Velké Moravy v sobotu 22. května 2010.**

Archijerejská liturgie na památku příchodu svatých věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Moravu začíná v **10 hodin**, slavnostní procesí vyjde od Památníku v **09:45 hod.**

Zpívá sbor brněnského katedrálního chrámu. Duchovní otce prosíme, aby si s sebou přivezli bohoslužebná roucha zlaté, případně bílé barvy.

Obvykle bývají v areálu Památníku stánky s občerstvením. Pokud budete mít zájem o návštěvu nedalekého monastýru svatého Gorazda v Hrubé Vrbce, nahlaste se alespoň týden před akcí představenému monastýru vладыkovi Jáchymovi (mobil: 777 260 556, E-mail: joakim@seznam.cz), jedná se hlavně o ty poutníky, kteří přijedou ve větších skupinách, abychom mohli připravit pohoštění. Na setkání se těší jerej Serafim, duchovní správce hodonínské církevní obce (mobil: 776 730 812, E-mail: serafim.t@seznam.cz).

MISIJNÍ ÚKOLY PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE NA MORAVĚ

(Proneseno na presbyterské poradě v Brně 23. 3. 2010)

V 15. kapitole evangelia od Lukáše je uvedeno Ježíšovo podobenství, na kterém lze stavět jakoukoliv misijní práci: „Má-li někdo z vás sto ovcí a ztratí jednu z nich, což nenechá těch devadesát devět na pustém místě a nejde za tou, která se ztratila, dokud ji nenalezne? Když ji nalezne, vezme si ji s radostí na ramena, a když přijde domů, svolá své přátele a sousedy a řekne jim: „Radujte se se mnou, protože jsem našel ovcí, která se mi ztratila.“ Pravím vám, že právě tak bude v nebi větší radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“ (v. 4-7)

Kdo někdy vedl ovce na pastvu, ten ví, že je to úplně jiné než hnát husy nebo krávy, které pastýř, jda za nimi, popohání prutem. Můj tatínek choval stádo šestadvaceti ovcí a já jako desetiletý chlapec jsem byl jejich pastýřem. Na pastvu jsem kráčel v čele, za mnou beránek se zvonkem a za ním v zástupu ostatní ovečky. Ovce mají zvyk se pást vždy spolu, když utečou do jetele, utečou tam všechny. Nestává se, že by se některá svévolně odpojila. Ztratí-li se, znamená to, že se dostala do nesnázi, a je přirozené pro svědomitého pastýře, že jí jde hledat a že má radost, když ji najde.

Ovšem, pastýř také nemusí být svědomitý. Může si říci: „Nevidáno, když jedna chybí, je jich tolik, že si toho nikdo nevšimne, a brzy se narodí další.“ Věnuje se těm zbylým a tu ztracenou ponechá svému osudu. Nebo to může být také pastýř pesimista, který si řekne: „Chudáček ovečka! Ztratila se. Tu už asi nenajdu. Raději se budu věnovat těm ostatním.“ Zítřka se však může ztratit jiná a stádo řídne, aniž s tím pastýř něco dělá. Když na to přijde, je-li v něm trochu svědomitosti, začne ho to trochu mrzet, ne-li, řekne si: „To se stává, že se ovce ztrácejí. Však budou jiné!“

V čem je rozdíl mezi těmi pastýři? Ten první kromě svědomitosti své stádo navíc miluje, své ovečky zná, má je třeba i pojmenované, je mu líto ovečky, jež se zřejmě dostala do nesnázi, a zcela samozřejmě jí běží na pomoc. Bojí se o ni a má pak velikou radost, když ji najde a při-

vede zpět k stádu. Miluje své ovce i ten pesimista? Svatý apoštol Pavel o tom zřejmě pochybuje, když říká: „Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.“ (1K 13,7) Podle něho, kdo věří, nemůže být pesimistou.

Všem čtenářům evangelia je jasné, že tu Pán Ježíš nemá na mysli ovce, že mluví o lidském stádu, o stádu, které se jmenuje Boží lid. Je rozdělen v eparchie, v církevní obce. Mají své pastýře, své biskupy, své kněze, ovšem nad nimi je jeden Pastýř Ježíš Kristus, kterému všichni pastýři budou skládat účty za všechny svěřené ovečky, a že asi nebude tolerovat pastýře – pesimistu, jako netoleroval služebníka, který svěřenou hřivnu, ve strachu, aby o ni nepřišel, zakopal. (Mt 25,24-30) Takovým „slovesným“ stádem je i pravoslavná církev na Moravě i všechny její farnosti. Je misijním dílem soluňských věrozvěstů a vlastně misijním dílem být nepřestala. Známe její osud po smrti Metodějově, ale dějiny vědí, že to nebyl konec. Náš písmák, otec Sávva Neruda, napsal zajímavou knížku „Cyrilometodějská otázka“, podle které snad všechna náboženská hnutí v českém národě v minulosti byla pokusem o návrat cyrilometodějské víry setrvávající v povědomí národa, které se nesmiřovalo

SLOVO ARCIBISKUPA

s tím, co mu panovalo, ale bylo mu cizí. Zřízení pravoslavné eparchie české a moravskoslezské po první světové válce bylo vlastně už dozráním návratu k původnímu křesťanství této země.

Biskup Gorazd, který stál v čele této eparchie, ji však nepovažoval za dovršení misie soluňských bratří, ale za jakýsi její nový počátek. „Rozkveté víra pravoslavná zase, jak před tisíci lety u nás kvetla. Nic neodolá její svaté kráse a bude u nás opět více světla...“ (Lidový sborník modliteb a bohoslužebných zpěvů pravoslavné církve, 2. vydání, str. 303). Používá budoucího času: rozkvetete... bude... Gorazd měl svůj cíl: do rodiny pravoslavných národních slovanských církví vstoupí i česká církev, protože český národ neodolá svaté kráse pravého křesťanství a přijme pravoslaví za svou víru. Ovšem, bude to chtít hodně misijního úsilí, hodně práce, hodně obětí, ale Gorazd byl ochoten je přinést.

Pán vyměřil Gorazdovi dvacet let a ten jich bohatě využil: bezpočet kázání a rozhovorů s věřícími, katechismus, lidový sborník modliteb a zpěvů a další bohaté literární dílo, krásné chrámy takřka ve všech obcích a nakonec mučednická smrt. Dost na to, aby jeho misijní dílo pokračovalo, i když už nikdy nedosáhlo jeho původní intenzity. Sedm let po Gorazdově smrti se takřka zdvojnásobil počet farností na Moravě a Morava se stala samostatnou eparchií a dnes, po šedesáti letech, moravské pravoslavné stádo žije, slouží, má více kněží a farností a snad i věřících. Vypadá to, že pravoslavných přibývá, když jiných vyznání ubývá. Proč se neradovat, jak zdárná je naše misie?

Vraťme se však k našemu podobenství o ovečkách. To, že se pravoslavní na Moravě rozmnožili, není zásluhou naší misie, ale toho, že se po válce přistěhovalo několik tisíc pravoslavných Čechů z Volyně a v posledních dvaceti letech se k nám stěhují za prací stovky Ukrajinců, Rusů, Rumunů a dalších pravoslavných cizinců. A tak mají pastýři pořád velké stádo, i když se jim ztrácejí ovečky ne po jedné, ale po desítkách i stovkách. Z těch pravoslavných z doby Gorazda jsou v chrámech a v církevní evidenci jen starci, co pamatují Gorazda, a jejich děti a vnoučata jsou ovečky, které se ztratily a nikdo je nešel hledat. Češi z Volyně se vyskytují o generaci mladší, ale jsou to většinou jen ti, kteří se narodili na Volyni, kde se ještě učili zbožnosti a mravnosti. Ti mladší jsou ztracené ovečky, které nikdo nehledá, protože je tu přival Ukrajinců, kteří přišli se zbožností už naučenou, takže rozmnožují stádo na Moravě takřka bez práce moravských pastýřů. Tož nač se hledat se ztracenými oveč-

kami! Zvláštní skupinou jsou Češi, kteří přicházejí do církve tak říkajíc z ulice. Jsou nadšeni pravoslavím, je v nich více nadšení než poznání a chtěli by dřív učit než učit se. Mají-li se doopravdy včlenit do pravoslavné rodiny, i oni potřebují misijní péči.

Pán Ježíš ve své velekněžské modlitbě se raduje z toho, že nikdo z těch, které mu nebeský Otec svěřil, nezahynul, kromě „toho, který byl zavržen“, aby se naplnilo Písmo. (J 17,11-12) Pravoslavní duchovní jsou v podobné situaci, věřící jeho farnosti jsou ti, které mu nebeský Otec svěřil, aby žádný z nich nezahynul v hříchu a v neznabožství. Je nutno chtít tento úkol splnit a je nutno ho i umět splnit. Jsem přesvědčen, že na Moravě není pravoslavný kněz, který by tento úkol splnit nechtěl. A přece se tak málo plní a tolik oveček zůstává zaběhlých. Jak na to?

Dříve než zaběhlou ovečku oslovím, musím o ní vědět, musím ji milovat a musím vědět, jak ji přilákat. V každé církevní obci musí být kartotéka věřících, dostupná jenom knězi. Ta se neustále doplňuje o nově pokřtěné, ztracené a nalezené nebo ty, kteří přistoupili odjinud. Kněz se s nimi postupně sblíží, až se vytvoří vztah otce k dítěti se vzájemnou důvěrou. Mnozí věřící očekávají, že kněz je navštíví, a těší se na to. Jiní by přišli do rozpaků, kdyby je kněz najednou navštívil, a ptali by se, co od nich chce. Tu je lépe se předem písemně nebo telefonicky dotázat, zda a kdy by směl přijít, a uvést, o co jde. Je tu však nebezpečí odmítnutí. Nejspolehlivější je blahopřát k Vánocům a k Velikonocům s příloženým rozvrhem a pozváním na sváteční bohoslužby a nevtíravým vysvětlením, co se v ten svátek připomíná a čím nás má obohatit. Je třeba přesvědčit, že církev chce především dávat. Je třeba maximálně využít, když věřící něco od církve chce. Pohřeb, křtina, svatba i panychida musí být provedeny s velkou pečlivostí a dobře připravenou promluvou. Při pohřbu je třeba pozvat i na čtyřicátý den a upozornit na výroční vzpomínky v chrámě. Před křtem nebo svatbou je třeba se zájemci vyplnit přihlášku, kde podepisují i souhlas k odborné náboženské výchově dítěte, k vytvoření pevné rodiny a tak mimoděk jsou otevírány dveře duchovnímu do rodiny a záleží už na jeho umu a lásce, jak užitečně jich využije. Je třeba však vždy pamatovat, že úspěch sám nespočívá jen na knězi, že každou duši si současně vede Duch svatý, který neviditelně s knězem spolupracuje. Tato vnitřní misie pomáhá i misii vnější, protože světlo věřících duší svítí před lidmi a těm nezbude než také oslavovat nebeského Otce. (Mt 5,16) Arcibiskup olomoucko-brněnský Simon

VĚROUKA

BŮH SVĚT NEOPUSTIL!

Církev od svého vzniku každoročně slví událost seslání svatého Ducha. Tuto událost, která měla prvořadý význam pro vznik křesťanské církve, nám Kralická Bible přibližuje následujícími slovy:

„A když přišel den padesátý, byli všichni spolu na jednom místě. I stal se rychle zvuk s nebe, jako přicházejícího větru prudkého, a naplnil všechen dům, kdež seděli. I ukázali se jim rozdělení jazykové jako oheň, kterýžto posadil se na každém z nich. I naplnění jsou všichni Duchem Svatým, a počali mluvit jinými jazyky, jakž ten Duch dával jim promlouvat. Byli pak v Jeruzalémě přebývající Židé, muži nábožní, ze všelikého národu, kterýž pod nebem jest. A když se stal ten hlas, sešlo se množství a užasli nad tím, že je slyšel jeden každý, jak mluví přirozeným jazykem jeho. I děsili se všichni a divili se, řkouce jedni k druhým: Aj, zdalíž nejsou tito všichni, kteříž mluví, Galilejští? A jak to, že je slyšíme každý z nás mluvit jazykem našim rodným? Partští, a Medští, a Elamitští, a kteříž přebýváme v Mezopotamii, v Zidovstvu a v Kappadocii, v Pontu a v Azii, ve Frygii a v Pamfylii, v Egyptě a v krajinách Libye, kteráž jest vedle Cyrénu, a hosté Římané, Židé, i nově na víru obrácení, Kretští i Arabští, slyšíme je, jak mluví jazyky našimi veliké věci Boží. I děsili se všichni a divili se, jeden k druhému řkouce: I což toto bude? ...A staj se Petr s jedenácti, pozdvihl hlasu svého: ...toto jest, což jest předpověděno skrze proroka Joela: A bude v posledních dnech, (dí Bůh,) vyleji z Ducha mého na všeliké tělo, a prorokovati budou synové vaši, i dcery vaše, a mládenci vaši vidění vidati budou, a starci vaši sny míti budou. A zajisté na služebníky své a na služebnice své v těch dnech vylíji z Ducha mého, a budou prorokovati.... Petr řekl k nim: Pokání činite, a dejte se každý pokřtít ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů a přijmete dar Ducha Svatého.

Kristus svým dílem spásy spojil lidství s božstvím. Lidství, které bylo prvním Adamem Bohu odcizeno. Druhý Adam – Kristus – s Bohem opět spojil. K tomuto uzdravenému lidství se člověk připojuje křtem a myropomazáním, když je přijat křtem a přijetím darů Ducha svatého včleněn do společenství církve jako syn či dcera Boží.

Zatímco lidství starozákonní nemůže přijmout Ducha svatého, pak na uzdravené, očištěné a Bohu navrácené lidství je deset dnů po Nanebevstoupení Páně seslán Duch svatý, třetí osoba Boží Trojice. Křesťanský život je vlastně život v Duchu svatém, který dává člověku své dary: dar nadpřirozené lásky, dar moudrosti a prohlédnutí klamu, dar poznání Boha i poznání svých hříchů a také dar modlitby.

Sv. Silvan Athoský nám v jednom ze svých poučení říká, že jedna věc je v Boha věřit a jinou věcí je Boha znát. Naznačuje tím, že nestačí v Boha pouze věřit, ale je potřeba Boha poznávat. Věřit v Boha lze i mimo Církev, ale poznávat jej v plnosti může pouze člověk, který je v Církvi. Zde se pak nejedná o poznání Boha z knih a jenom rozumem, ale především o poznání na základě vlastní zkušenosti působení Ducha svatého. Ovoce působení Ducha svatého v životě křesťana či křesťanky je pak dle sv. ap. Pavla: *„láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost,*

VĚROUKA

dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání". (Gal. 5,22-23), tedy získání těch hodnot a vlastností, které jsou pro člověka a jeho šťastný život naprosto nutné. Připomeňme si však ještě některé konkrétní projevy působení Ducha svatého, mezi kterými patří první místo touze po Bohu, po věčném životě a po blaženosti.

Kdykoliv se totiž v člověku rozhoří touha po modlitbě, po čistotě a očištění od hříchů, není to z lidské přirozenosti, ale je to okamžik, kdy se Duch svatý dotkl lidské duše. Důležitým projevem působení Ducha svatého je také modlitba. Není to jen čtení něčeho, co sestavili jiní, nebo formální odříkávání otčenáše, ale navázání duchovního spojení s Bohem a s jeho světcí. Pak člověk nevnímá slova modliteb církve a slova modliteb svatých otců jako cizí, ale vnímá je jako slova vlastní, ztotožňuje se s nimi a jeho modlitba se tak postupně stává rozhovorem s Bohem.

Připomeňme si však ještě jeden dar svatého Ducha, dar nepodivuhodnější: Duch svatý je dárce svatosti - která je naplněním cíle člověka, dalo by se říci: plností lidství (chápeme-li lidství v tom smyslu, v jakém je Bůh na začátku stvořil). Svatost jako společenství a sjednocení s Bohem je účelem, pro který byl člověk přiveden z nebytí v bytí.

Sv. Siluan Athoský rozvíjí například ve svém díle myšlenku, že u svatých lidí poznáváme Ducha svatého a že

na svatých lidech je patrné dílo Boží s člověkem; při společenství se svatými lidmi také začínáme chápat, jak vroulice Bůh miluje člověka, že mu dal dar Ducha svatého. Svátek Padesátice, Sestoupení svatého Ducha, lze samozřejmě chápat také jako „narození Církve“. Duch svatý sestoupil, aby už od Božího lidu neodešel. Přebývá v Církvi neustále (je sice přítomen všude a ve všem, vane, kam chce, ale v Církvi je přítomen zvláštním způsobem, kterým jinde není, protože jenom na lidech očištěných křtem může v plnosti konat své dílo). To on koná vše posvátné, co se v Církvi děje. Proměňuje chléb a víno na Tělo a Krev Kristovy. V jeho síle uděluje kněz požehnání, jeho mocí koná svaté tajiny (křest, myropomazání, rozhršení hříchů, sňatek a svěcení oleje...)

V Duchu svatém se v Církvi udržuje apoštolská sloupnost a skrze Ducha svatého jsme jedno tělo s Kristem. Duch svatý koná v Církvi to, co se jinde dít nemůže - proměnu člověka v člověka nového, který bude žít věčně. A Církev vedená svatým Duchem byla zde na zemi vybudována, aby lidé měli kam přicházet a získávat spásu - poznání Boha a společenství s Bohem. Církev je místem, kde se sjednocujeme s Bohem a přijímáme dary Ducha svatého.

Toto je první a hlavní smysl existence Církve - spojit lid s Bohem. Dávným liturgickým obyčejem je nečíst v době od Paschy do Padesátice modlitbu k Duchu svatému. Vyjadřuje se tím padesátidenní očekávání apoštolů na seslání svatého Ducha, jak jim slíbil Pán Ježíš. Na svátky svatodušní se po této době poprvé říká modlitba oslovující svatého Ducha, kterou se v ostatní době roku začínají všechny společně i soukromé modlitby a obřady Církve.

Nejdůležitější modlitba ke svatému Duchu, kterou by měl znát každý pravoslavný křesťan, zní:

*Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu pravdy,
jenž jsi všude přítomen a vše naplňuješ;
poklade blaha a dárce života, přijď a usídliž se v nás,
a očistiž nás od veškeré skvrny
a spasiž, dobrotivý, duše naše.*

Tato krásná modlitba ke svatému Duchu si sama o sobě určitě zasluhuje rozsáhlý teologický výklad, o který se v minulosti pokusili četní svatí otcové a teologové. Vyhledávání Boží vůle a modlitební úsilí o nabytí darů Ducha svatého a o jeho přítomnost v nitru člověka by mělo být nedílnou součástí života pravoslavného křesťana.

*Na základě literatury
a materiálů na www.pripripravil.RomanJurigu*

70. SBÍRÁNÍ KLÁSKŮ

V Betlémě nastala sklizeň ječmene. Do polí vyšli ženci. Děvečky za nimi vázaly obilí do snopů a ty se pak odvážely k humnu k vymláčení. Po prázdných strništích pak procházely vdovy a sbíraly klásky. Víme, že v Izraeli hospodář nesměl své pole pohraboveť, protože klásky, které tam zůstaly po sklizni, patřily vdovám a sirotkům.

Hospodář Boáz se přišel podívat na své pole, jak žatva probíhá. Jeho pozornost upoutala krásná dívka, která se ubírala za ženci a sbírala klásky, které po nich zůstaly.

„Či je to dívka?“ ptá se svého dozorce nad ženci.

„To je přece snacha tvé příbuzné Noemi, vdova po jednom z jejich synů. Vrátila se s ní z moábských polí. Je to Moábka, jmenuje se Rút a prosila nás, zda za námi smí sbírat.“

Boáz si dal Rút zavolat a řekl jí: „Rekli mi, kolik dobra jsi udělala pro svou tchýni, že jsi kvůli ní opustila své rodiče i rodnou zemi. Ať tě Hospodin odmění za tvůj dobrý skutek. Zůstaň na mém poli a nechod jinam, kde tě ženci neznají, mohli by na tebe dorážet. Reknou svým lidem, aby ti nechávali dost klásků. Budeš-li mít žízeň, tamhle jsou naše měchy s vodou, můžeš se z nich napít.“

Rút mu pěkně poděkovala. Když nastal čas oběda, pozval Boáz Rút, aby s nimi pojedla. Namáčeli si chléb ve víně a Rút dostala ještě pražené obilí. Něco snědla, ale část si schovala pro Noemi. Když pracovní den skončil, vymlátila Rút klásky, které sebrala. Byla to bohatá sklizeň. Nesla si domů asi 36 litrů ječného zrní.

Noemi měla radost z Rútina úspěchu. Pochutnala si na praženém zrní a podrobně se vyptala na vše, co Rút toho dne zažila. Vzpomněla si, že Boáz je jeden z nejbližších příbuzných jejího nebožtíka muže, snad ten, komu se říká „zastánce“. Každý Izraelce totiž očekává, že jednou vstoupí do Hospodinova věčného království. Ne-li osobně, tedy skrze své potomky. Pociťovalo se za neštěstí, když zemřel bez potomků. Ale ani pak nebyla situace beznadějná. Byl zde „zastánce“, bratr nebo blízký příbuzný, který si vzal bezdětnou vdovu a dítě, které s ní pak měl, se počítalo za potomka nebožtíkova, a tak skrze jeho potomstvo i on jednou vstoupí do Hospodinova věčného království.

Noemi pak Rútě přikázala: „Dnes bude Boáz prosívat ječmen a bude spát na svém humně. Pečlivě se umyj a namaž vonnou masťou, zahal se pláštěm a jdi k tomu humnu, ale tak, aby tě tam neviděli. Až se Boáz navečeří, zabalí se do pláště a usne, ulehneš k jeho nohám a dolejšek jeho pláště si přetáhneš přes sebe. O víc se nestarej. Až se Boáz vzbudí, řekne ti, co máš dělat.“

Rút udělala vše, jak jí Noemi nakázala. Klidně spali, ale o půlnoci se Boáz vyděsil, trhl sebou a vidí – v nohách mu leží žena. „Kdo jsi?“ – otázal se. Odpověděla: „Jsem Rút, tvá služebnice. Rozestři nade mnou křídlo tvého pláště, vždyť jsi zastánce.“

Boáz pochopil. Pociťoval k Rútě velikou úctu. „Bůh ti žehnej, dceruško! Projevila jsi velkou oddanost své tchýni a ještě větší památce svého muže, místo abys běhala za chlapci, jak by se dalo čekat v tvém věku. Už se neboj, klidně spi do rána. Udělám rád všechno, co se čeká od zastánce, musím jen promluvit s mužem, který je vám příbuzensky blíže.“

Vstali dřív, než se ostatní probudili, aby ostatní nevěděli, že s nimi na humně spala žena. Když přišla Rút domů, Noemi si dala všechno vyprávět. Pak se na Rút usmála: „Jen počkej, dceruško, jak to dopadne! Ten muž si nedá pokoj a dovede tu záležitost ke konci ještě dnes.“

Boáz se zatím usadil v městské bráně a počkal si tam na Noemina příbuzného, se kterým chtěl jednat. Pozval si také deset městských starších jako svědky. Samo jednání bylo krátké. Ten muž měl svou rodinu a ochotně přenechal své přednostní právo zastánce Boázovi. Svědkové potvrdili tuto dohodu a Rút se brzy stala šťastnou Boázovou manželkou. Narodil se jim syn Obéd, jímž bylo vráceno Elimelechovu rodu místo v budoucím Hospodinově království. Obéd se stal také dědečkem Davida, nejslavnějšího izraelského krále.

Olomouc 4. 2. 10 arcibiskup Simeon

FILOKALIA – O VÁŠNÍCH

Stává se dnes, že i někteří církevní lidé se dívají na duchovní otce – starce z dávných staletí a na jejich slova a myšlenky jen se shovívavým úsměvem. Další mluví o tom, že tito autoři, jakkoliv úctyhodní a moudří, jsou „nemoderní“ a nemůžou toho mnoho říci modernímu člověku. Je to názor objevující se i v naší místní církvi, a přiznejme si to, ne až tak neobvyklý.

Co se tedy jedná, když se třeba na stránkách Hlasu pravoslavní objevilo takové množství svatootevských výroků? Proč je tedy dobré a užitečné seznámit se s autory, z nichž někteří jsou už déle než 1000, anebo dokonce 1500 let po (tělesné) smrti? Myslím, že především ze dvou příčin:

Tou první je prostá skutečnost, že lidská přirozenost náchylná ke hříchu se v průběhu posledních několika staletí, či dokonce tisíciletí zase až tak moc nezměnila a právě tito autoři lidskou přirozenost a její temná i světlá zákoutí detailně poznali.

Tím druhým důvodem, proč má cenu se výroky a radami svatých otců zabývat a pokud možno je v rámci našich možností i v naší době následovat, je, že tito „atleti ducha“ lidskou přirozenost nejenom detailně poznali, ale také dokázali velmi přesně popsat hlavní nebezpečí, kterých se má člověk vyvarovat, pokud chce, aby jeho život doopravdy směřoval ke společenství s Bohem a jeho svatými.

O vášních, které brání člověku dosáhnout vyššího duchovního stupně bytí – theose, pojednává pátá a předposlední část našeho výběru z Filokalie – základní učebnice pro ty, kdo se vydávají na cestu duchovního života a touží po společenství s Bohem. Co nám tedy v cestě na vyšší úrovni bytí brání a odvádí nás od cíle?

Mezi demony, kteří brání praktikování asketického života, existují tři, kteří tvoří tři skupiny bojující v první linii: ti, kteří mají na starosti nenasytost, ti, kteří nám našeptávají, abychom se chovali jako lakomci, a ti, kteří nás podněcují k tomu, abychom usilovali o respekt druhých lidí. Všichni ostatní démoni je následují a vzápětí útočí na ty, kdo již byli zasaženi prvními třemi skupinami. Proto ďábel našeptával Spasiteli tyto tři myšlenky: za prvé jej nabádal, aby proměnil kameny ve chléb, potom mu sliboval celý svět, pokud Kristus padne k zemi a pokloní se mu, za třetí mu řekl, že pokud ho náš Pán poslechne a skočí z vrcholku chrámu, nic se mu nestane a bude oslavován. Avšak náš Pán, který těmto pokušením

odolal, přikázal ďáblu, aby mu šel z cesty. Takto nás učí, že není možné zapudit ďábla, pokud s opovržením nezavrhneme tyto tři myšlenky.

Evagrius Samotár, I. Texty o rozlišování.

co se týče vášní a myšlenek, par. 1

Jakého stavu je tedy intelektu třeba, aby přímo hleděl na svého Pána a komunikoval s ním bez prostředníka? Když se Mojžíš snažil přiblížit se k hořícímu keři, nesměl k němu přistoupit, dokud si z nohou nesundal opánky /Exodus 3,5/. Jestliže si tedy přeješ tváří v tvář komunikovat s tím, kdo je smysly nevnímátný a vymyká se jakékoli představě, musíš se osvobodit od každé vášnivé myšlenky.

Evagrius Samotár, I. O modlitbě, par. 3-4

Za prvé se modli za očistění od vášní, za druhé za osvobození od nedbalosti a zapomnětlivosti a za třetí za osvobození ode všech pokušení, zkoušek a provinění.

Evagrius Samotár, I. O modlitbě, par. 38

Pokoj je osvobozením od vášní, a tak jej nelze nalézt jinak než skrze působení Ducha svatého.

sv. Marek Asketa, I. O duchovním zákoně, par. 192

Vášně, které dobrovolně umožníme, aby v nás působila, nás později přepadá i proti naší vůli.

sv. Marek Asketa, I. O těch, kdo si myslí, že mohou

být ospravedlněni skutky, par. 85

Představ si tři silné a mocné filistiňské obry. Když jsou tito tři povazeni a zabiti, celková síla démonů je fatálně oslabena. Tito tři obři jsou tři již zmíněné nectnosti: nedbalost, zdroj všech hříchů; zapomnětlivost, její blízká příbuzná a pomocnice; a lenost, která tká temný závoj, jenž v černém šeru zahaluje duši. Tato třetí nectnost podporuje a posiluje ty první dvě. Upevňuje je, takže zlo se stává v duši hluboce zakořeněným a trvalým. Lenost, zapomnětlivost a nedbalost zase podporují a posilují další vášně. Pomáhajíce jedna druhé, a jsouce neschopny udržet své pozice samostatně, jsou hlavními oporami a vrchními veliteli ďáblovy armády. S jejich pomocí celá tato armáda pronikne do duše a je schopna dosáhnout

DUCHOVNÍ ČTENÍ

svých cílů, kterých by jinak dosáhnout nemohla.

sv. Marek Asketa, I. Dopis Nikolasovi Samotáři

(Marek přichází s jiným seznamem hlavních démonů než Evagrios. Jeho trojici tvoří démoni nedbalosti, zapomenutlivosti a lenosti. Věřil, že právě tito připravují cestu ostatním démonům, kteří se nám snaží znemožnit přístup k Bohu.)

Dobrácký a naivní intelekt se snadno nechá zlákat k tomu, aby se oddával hříšným představám. Zkrocen může být pouze za předpokladu, že mu jeho rozum nazazuje uzdu a neustále ho drží zpátky.

sv. Isychos Sinajský, I. O bdělosti a svatosti, par. 145

Žalmy chválí ty, kdo nečekají, až vášně vyrostou do plné síly, ale ničí je v jejich raném dětství: „Blaze tomu, kdo tvá nemluvítna uchopí a roztříští o skálu“ /Žalm 137, 9/ Možná i Jób naráží na něco takového, když přemítá o běhu svého života říká, že papyrus a rákos rostou v řece, ale usychají, když jsou bez vody. Podobný význam má pravděpodobně i jeho výrok, že „mravkolev“ posel hladu /Jób 4,11. LXX/. Chtěl nám ukázat, jak nás vášně chytají do léčky, a tak vytvořil toto jméno, které je složené z nejneohroženějšího ze všech tvorů, lva, a toho nejnicotnějšího, mravence.

Dráždění vášní totiž začíná nicotnými fantaziemi, které se nepozorovaně plíží jako mravenec; nakonec ale vášně vyrostou do obrovské velikosti a jejich útok je nebezpečný jako útok lva. Ten, kdo kráčí po duchovní cestě, by tedy měl bojovat s vášněmi tehdy, když se k němu přibližují jako mravenci v naději, že jej oklamou svým nicotným zjevem. Je-li jim totiž umožněno získat sílu lva, je těžké jim vzdorovat a odepřít jim potravu, kterou si žádají.

sv. Nil Asketa, I. Pojednání o asketice

Existují tři základní vášně, skrze které všechny zbývající povstávají: láska k smyslovému potěšení, láska k majetku a láska ke chvále. Hned za nimi je následuje pět zlých duchů, z nichž povstává velká spousta vášní a všemožného zla. Ten, kdo tedy poráží tyto tři vůdce a vládce, zároveň poráží i těch pět dalších, a tak vítězí nad vášněmi.

sv. Theodoros Velký Asketa, II. Stovka duchovních textů, par. 10

Umlč člověka, který někoho pomlouvá ve tvé přítomnosti. Jinak dvakrát zhřešíš; za prvé tím, že si budeš zvykat na jeho smrtelnou vášeň, a za druhé tím, že mu nezabráníš v pomlouvání jeho bližního.

sv. Maxim Vyznavač, II. První stovka o lásce, par. 60

Když překonáš jednu z větších vášní, jako je nenasyt-

nost, necudnost, hněv či chtivost, ihned tě předpadne pokušení pýchy.

sv. Maxim Vyznavač, II. Třetí stovka o lásce, par. 59

Nedomnívej se, že se těšíš dokonalé bezvášnivosti, když objekt, který dráždí tvůj intelekt, není přítomen. Jistý si tím, že jsi vstoupil do sféry bezvášnivosti, můžeš být až tehdy, když se tě nedotkne přítomný objekt ani následné pomyšlení na něj. Ale i tehdy nebuď příliš sebejistý. Ctnost, která se stala zvykem, sice umrtvuje vášně, ale když je zanedbávána, vášně opět ožívají.

sv. Maxim Vyznavač, II. Čtvrtá stovka o lásce, par. 54

Ti, kdo jsou materiálně zaměřeni a oddávají se svým vášním, jsou během modlitby rozptylováni svými myšlenkami jako žábami. Ti, kdo potlačují své vášně, jsou během modlitby potěšováni střídáním podob kontemplace, které se podobají slavíkům poletujícím z jedné větve na druhou. U těch pak, kdo jsou zcela bez vášní, mysl i intelekt setrvávají během modlitby v naprostém klidu a mlčení. *Ilias Presbyter, III. Výbor sentencí IV, par. 76*

Podobným způsobem je každý z nás věřících napadán a sváděn vášněmi. Pokud je ale člověk smířen s Bohem a se svým bližním, všechny je přemáhá. Tyto vášně jsou tím „světem“, o němž nám sv. Jan Teolog řekl, že jej máme nenávidět /1. Janův 2,15/ To znamená, že máme nenávidět nikoli Boží stvoření, ale světské touhy. Duše je smířena s Bohem, když je smířena sama se sebou a stala se zcela podobnou Bohu. Rovněž je smířena s Bohem, když je smířena se všemi lidmi, tj. i s těmi, kteří jí strašně ubližují. Díky své trpělivosti setrvává v klidu, všechno snáší /1. Korintským 13,7/, všem přeje dobro a všechny, kvůli Bohu a kvůli jejich přirozenosti, miluje.

sv. Petr Damašský, III. Pokladnice božského vědění. Kniha 2, 24; Radost

Je zajisté velká škoda, pokud máme tendenci spíše vidět všechny nebezpečné vášně a zlé vlastnosti u našich bližních a ono biblické „břevno ve svém oku“ nevidíme anebo z jakékoliv příčiny raději vidět nechceme. Jak nám ozřejmuje řada svatých otců a učitelů, jsou to ale velmi často nikoliv vášně a zlé pohnutky jiných lidí, co nám nakonec brání přiblížit se k Bohu, ale naše vlastní vášně, hříchy a zlé vlastnosti. Snad nám výroky o vášních a o tom, jak je přemáhat, vybrané z Filokalie na naší cestě pomohou. Cíli duchovního života v pravoslavné theosi – bude věnována příští a poslední část výběru z Filokalie, jehož části jsme mohli postupně otisknout se svolením vydavatelství VOLVOX GLOBATOR i amerického vydavatele.

Roman Juriga

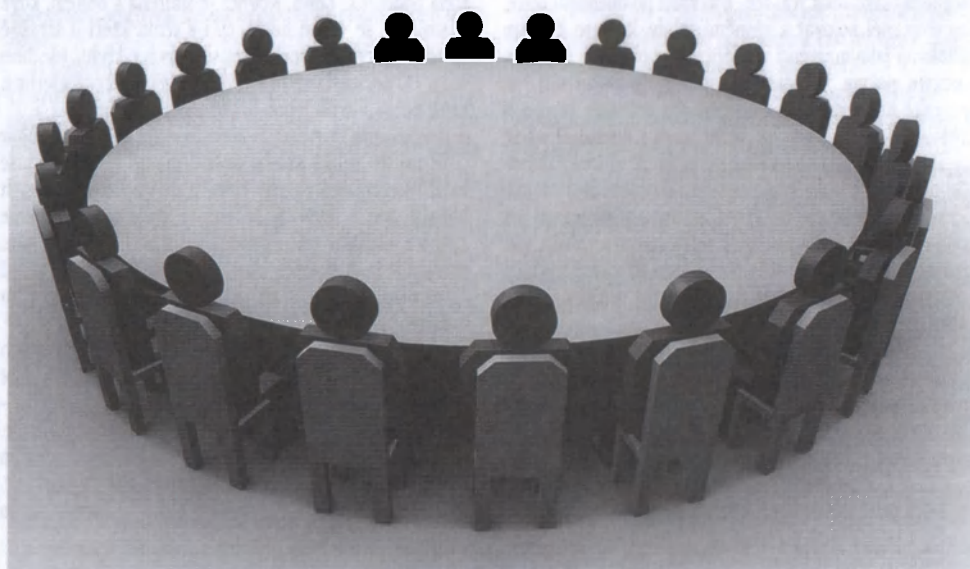

INTERMEZZO IV – OPĚT NA PORADĚ FIKTIVNÍ SPOLEČNOSTI „NAŠE DOBRO, A. S.“

Hned na počátku je jasné, že toto mimořádné svolané jednání nebude jen tak obyčejné. Atmosféra v sále je nabitá pocitem, který sice arciběsi dobře rozeznávají a znají, ale tentokrát se tento pocit šíří jako z energetického nervového uzlu přímo od trůnu Jeho Všeřišnosti, což věru nebývalo zvykem. Tímto pocitem je strach. Ačkoli ze strnulého sebevědomého usazení velkého vůdce na zlatém trůnu tomu nic nenapovídá, přece jemně chvění, které prostupuje atmosféru celého sálu a zmocňuje se všech přítomných, je nanějvýš výmluvné. Velký tajemník, zahleděný v mračném zadumání kamsi do temných stínů sálu za trůnem, se právě vytrhl z chmurných myšlenek a na nervní pokyn satana s vládně pomalou vážností předstoupil před shromáždění. Přehlédl všechny přítomné zkoumajícím pohledem a hluboce se nadechl:

„Pánové! Dnešní jednání od nás vyžaduje naprostou efektivnost, stručnost a jasnost úsudku. Návrhy žádám krátké a věcné. Situace je následující: Všichni víme, že náš záměr a filozofie, se kterou jsme pod vedením Jeho Všeřišnosti založili naši Společnost, naše společné Dobro, je tou nejlepší možnou filozofií a nejlepším existujícím smyslem bytí. Jsme chytřejší než ostatní, lepší než oni, výkonnější, kvalitnější, průraznější. Máme přirozené právo, abychom byli na věky nadřazeni všem ostatním, celému stvoření, lidem

i andělům. Ano, a všichni vespolek i samotnému Nejmenovanému, který svou osudovou slabostí pro neustálé praktikování zcela neefektivních postupů, jako např. láska a milosrdenství, již dávno ztratil přirozený nárok na skutečné vedoucí postavení v kosmu. Možná, že Nejmenovaný kdysi dávno všechno stvořil (a kdo ví, jak to bylo), ale jsme to právě a jedině my, kteří dáváme pravý smysl celému tomuto stvoření a životu všech hmotných i nehmotných tvorů tím, že mají tu čest nám sloužit a jediné tak mají jakés

DUCHOVNÍ ČTENÍ

takés právo nazývat svůj život užitečným a zdůvodnitelným. Jsme to jedině my, kteří jsme díky svým společným schopnostem dokázali správně pochopit a využít zákonitosti světa nakonec lépe a efektivněji než sám jeho Stvořitel. Ano, nestydím se říci, že samotné zákony dané Stvořitelem teprve po naší nezbytné metodické úpravě se staly lepšími a dokonalejšími než ty, které on sám původně vydal. Naše cesta je ta nejlepší, a jestliže on sám nemá stále ještě odvahu to uznat, pak my jsme jej již dávno předstihli v činech a získali jsme právo na vládu nejen nad hmotným světem, ale zajisté i nad všemi světy a sférami viditelnými i neviditelnými! My jsme přinesli nejnvýšší prosperitu, dokonalý ideál totální svobody a právo na ničím neomezené potěšení. A to vše ve spravedlivém uspořádání, pánové, neboť jestliže se toho všeho dostane nám, kteří jediná na to máme právo, pak je to nanejvýš spravedlivé. A jaký vděk jsme za to sklídili? To se ptám. Jaký vděk? Pomluvy, jimiž nás u lidí i andělů stále osočuje Nejmenovaný, a neustálé překážky v uskutečnění našeho ráje na zemi, které nám bez ustání klade ten Ukřižovaný a celé to jeho nevděčné a nerozumné Bratrstvo. Proč to všechno říkám? Proč to zdůrazňuji, i když to všechno dávno víte a jste přesvědčeni o pravdivosti těchto slov stejně jako já? Protože už je to tady! Na ta slova proběhla kolem stolu vlna okamžitého vzrušení a reptání. „Ano, pánové, už je to tady. V tuto chvíli je už zcela nepochybné, že Vzkříšený, oproti všem očekáváním pragmatického rozumu, hodlá skutečně splnit slib, který dal svým Zsvěceným, že se ještě jednou vrátí na povrch Země a že provede poslední soud se všemi živými i do té doby tělesně zemřelými lidmi.“ Mezi posluchači v sále začal narůstat neklid a reptání a mručení zesílilo. „Naše zpravodajské služby, páni kolegové, zachytily dokonce velmi citlivou a důležitou informaci, že ten (prý jakýsi) poslední soud by se údajně snad měl týkat i duchovních sfér, a to znamená, považte, i nás samotných! Ano, pánové, i nás samotných! (výkřiky vzdoru) Je to směšná představa, která nás zajisté nemusí nijak zvláště znepokojovat. Cha! Že prý nám bude upřeno právo na naše pozemské kolonie a pro naše další bytí je (prý) připraveno jakési velmi nehostinné místo, kde bude jen pláč a skrýpění zubů! Nesmysl. Jistě, že je to nesmysl! Naprosto nesmyslný nesmysl. Ale je to strašný, hrůzný a děsivý nesmysl! Nepřípustný! Nic takového se nesmí stát! Nic takového se ani nestane,

samozřejmě. Alespoň nám ne, kteří se spolu s Jeho Všehříšností scházíme v tomto sále. (Alespoň některým z nás ne). Můžeme zcela jistě být v naprosté pohodě a všemu tomu se jen zvesela vysmát. Nicméně pro každý případ připravila Jeho Všehříšnost balík určitých opatření, která mají za úkol předejít jakýmkoli takovým, byť i jen bláhovým pokusům ze strany Nejmenovaného. Přesto, že má Jeho Běsnost jako vždy všechno pevně ve svých rukou, chce slyšet, jak je ostatně zvykem, i vaše návrhy. Prosím, pánové, prosím, ujměte se slova!“

Tentokrát bylo ticho poněkud delší než jindy. Bylo až příliš dlouhé a čím bylo delší, tím horší z něj měli všichni pocit, takže nakonec bylo všem jasné, že je třeba, aby někdo vstal a řekl alespoň něco. Cokoliv, třeba jakoukoli nesmyslnost, ale bylo třeba konat. Napravo od Nejvyššího Tajemníka povstal Mgr. Egoistus Nonus Amocus, šéf Oddělní pýchy a vzdoru. „Pánové. Jistě, že je situace poněkud vážnější než jindy. Možná, snad. Ale copak jsme nezvládli a nepřekonali dosud všechno, co nám hrozilo? Copak jsme nevěděli předem, že tento den přijde? Ano, nemysleli jsme na to, proč také. Ale věděli jsme to. Není to pro nás přece žádným překvapením, i když to teď tak možná pocítujeme. A jestliže nejsme překvapeni, pak to také znamená, že jsme s tím počítali. A jestliže jsme s tím počítali, pak to znamená, že jsme připraveni. A jsme-li připraveni, pak to znamená, že se nemáme čeho bát. Takhle se na to musíme dívat.“ Egoistus usedl, i když nebyl zcela přesvědčen, že jeho železná logika přinesla to pravé řešení. Ale znělo to slibně. I dr. Propagandus, povzbuzen takovou smělou řečí, se vztýčil a ujal se slova: „Pánové, kolegové, opravdu, proč tady sedíme tak zaražené a schlíple. Ještě přece není po všem. Vzpomeňte si na historii Babylonské věže. Vím, že mi rozumíte, samozřejmě nechci připomínat její zboření, ale poslyšme: co že to zaznělo tenkrát z úst Nejmenovaného? K všeobecnému znechucení a pohoršení ostatních vyňal Propagandus ze svého elegantního kufříku nejčerstvější výtisk Bible a začal jím hbitě listovat. Měl k této knize zvláštní vztah. Některým pasážím se pečlivě vyhýbal, ale zato jiné dokázal velmi učeně a bystře vytrhávat z kontextu, překrucovat, zpochybňovat jejich původnost a vykládat v nejrůznějších fantasmagorických kombinacích. Jeho kolegové (až na Ficanuse a Schizmatikuse) nikdy zcela nepochopili tuto podivínskou zálibu, ale zato mezi lidmi měl mnoho vděčných nasloucháčů a následov-

DUCHOVNÍ ČTENÍ

níků, jak mezi věřícími, tak i mezi ateisty. A Propagandus brzy našel, co hledal: „Poslyšte, kolegové, co to tady čtu v knize Genesis, jedenácté kapitole, verši šestém: ‚Hospodin totiž řekl. Hle, jsou jeden lid a všichni mají jednu řeč. A toto je teprve začátek jejich díla. Pak nebudou chtít ustoupit od ničeho, co si usmyslí provést.‘ Přátelé, kolegové, co jsem právě četl? Nečetl jsem snad právě, že pokud se lidé sjednotí nějakou správnou myšlenkou, budou silnější než sám Nejmenovaný? Možná, že to zde není napsáno přímo doslovně (kdo by také trval na doslovném znění?), ale je to jistě jeden z možných výkladů. Řekl bych dokonce, že je to jeden z možných správných výkladů, alespoň pro toho, kdo pečlivě studuje Bibli a je schopen v ní číst mezi řádky, co je skryto za obyčejným textem, ty tajné významy a skryté souvislosti, které běžnému čtenáři unikají, ale které obsahují právě tu skutečnou a správně odhalenou pravdu. Ano, páni kolegové, je nad míru zřejmé, že Nejmenovaný se bojí sjednocení všech lidí proti němu – proč by nám jinak tenkrát bořil tu jejich věž? A jestliže se bojí sjednocení všech lidí, což teprve, když se všichni lidé, celé lidstvo sjednotí ještě i s námi! Kdo potom zvítězí! He? Kdo bude koho soudit! He? My zvítězíme! V jednotě je síla. Jen si vzpomeňte na toto heslo, kolikrát jsme je na Zemi tak úspěšně aplikovali a kolik díla

jsme s ním dokázali. To také vystihuje přesně moji radu. Tak je to, kolegové, v jednotě je síla!”

Situace pomalu začala vypadat docela optimisticky. Arciběsi se v chladných kožených křeslech narovnali, uvolnili si kravaty, rozhlíželi se již sebevědoměji kolem. Do toho ale vpadl ředitel Odboru průzkumu trhu dr. Marketingus Ancetus Schpitzlus. „Pánové, já vám nechci kazit náladu, ale abychom předčasným spoléháním na jednoduchá řešení neudělali někde nějakou lehkovážnou chybu. Je možná chvályhodné, že pan kolega dr. Propagandus studuje také ideje našeho nepřítele, když už to má v popisu své práce, ale dovoluji si upozornit, že není sám, kdo čte Bibli, a že kromě jeho věrných akcionářů je na Zemi ještě nezanedbatelné množství dalších lidí, kteří snadno odvodí z prorockví poslední kapitoly, jak by to (údajně) mělo podle plánů Nejmenovaného s námi dopadnout. Já samozřejmě netvrdím, že to tak dopadne, a přikláním se jistě k výkladu pana kolegy, že je v našich reálných možnostech to zvrátit. Ale ono nezanedbatelné množství lidí, o kterých jsem se zmínil, rozhodně nesdílí naše přesvědčení a ti nebudou chtít jen tak snadno reflektovat na naši nabídku.“

*o. Jan Týmal
Pokračování příště*

DOBŘÁ ZPRÁVA Z JÍLOVÉHO U PRAHY

Od září minulého roku 2009 se se svolením římskokatolického arcibiskupství v Praze a s pozehnáním našeho metropolitě vladyky Kryštofa konají na žádost skupiny věřících jednou měsíčně pravoslavné bohoslužby v kostele sv. Vojtěcha v Jílovém (HP tehdy o tom informoval). Nyní se s pomocí Boží naskytla nová možnost, aby se jedna početná (10členná) česká a dvě česko-ukrajinské rodiny mohly scházet ke společným bohoslužbám s o. i. aumenem Sávou v kapli sv. Václava, která se nachází na západním kraji městečka Jílového u Prahy (nedaleko rozcestí na Luká pod Medníkem, u parkoviště vedle bývalých svatováclavských lázní).

O ZAJÍMAVÉ HISTORII SVATOVÁCLAVSKÉ KAPLE A LÉČIVÉHO PRAMENE:

Počátkem 60. let 18. století jílovská obec otevřela v blízkosti kapličky sv. Václava tzv. „Lázeň svatováclavskou.“ Zprávy o léčivých účincích jílovského pramene překročily hranice města a donesly se až k uším pražských lékařů. Antonín Jungman (1775–1854), profesor pražské lékařské fakulty a bratr českého jazykovědce Josefa Jungmanna, se zmiňuje o svatováclavském prameni v článku „České vody minerální a lázně“ v Časopise českého muzea, ročník V (1831) takto: „Jílové, Svatováclavská lázeň (voda) jest svíravé moci a slouží proti kyselosti, ochromení, trhání oudů, svrabu atd.“

Podle informace, kterou v r. 1778 zveřejnil lékárník Karel Fodis, voda pomáhá v bolestech údo-

vých, jaterních, ledvinových, zimnici, dně, při chorobách očních a jiných nemocech. Mezi mnohými úspěšně vyléčenými byl i poslední opat kláštera sv. Jana Křtitele na Ostrově a pod Skalou, Jan Nepomuk (1722–1785), který si vyléčil vodou z jílovského pramene v r. 1773 pakostnici, což potvrdil do pamětní knihy prohlášením a opatřil pečeti. V turistickém průvodci „Okolí Prahy“, který vydala Olympia v roce 1968, je jílovský minerální pramen zařazený mezi nejstarší historicky zjištěná lázeňská místa v Čechách.

Z výsledku chemických analýz podzemní vody pramene svatováclavských lázní provedených roku 2000 v akreditovaných laboratořích ČGÚ vyplývá, že jde o vodu slabě kyselé reakce se zvýšením obsahu chloridů a dusičnanů (s největší pravděpo-

HISTORIE

dobností v souvislosti se zimní údržbou blízké silnice II/104 a se zemědělskou činností a osídlením v povodí pramene).

Oblast svatováclavských lázní byla vyhlášena roku 2000 jako významný krajinný prvek a právem požívá alespoň této ochrany, avšak i bez toho je okolí Jílového a blízké Posázaví častým cílem příjemných výletů nejen pro Pražany.

Místo kolem kaple se snaží udržovat v přístupném stavu okrašlovací spolek v Jílovém u Prahy. Kaple je majetkem katolické církve a zároveň na seznamu kulturních památek. K naší radosti je budova v dobrém technickém stavu a po nevelké adaptaci (prozatím plexisklo do oken a úklid) se budou od června, dá-li Pán, ve zmíněné kapli konat nedělní pravoslavné bohoslužby v češtině od 10 h (frekvence bohoslužeb bude dodatečně upřesněna – info na tel. 776 304 111).

Kdy a proč zde byla vystavěna kaplička?

Již v dávných časech se mezi lidmi šířila pověst o léčivém prameni vody poblíž Jílového. Vypráví se, že jílovský měšťan Václav Koll po upotřebení vody z tohoto pramene získal zpět ztracený zrak a jako projev díky nechal postavit asi kolem r. 1710 dřevěnou kapličku sv. Václava. V roce 1722 se již jednalo o opravu kapličky a o patnáct let později Josef Benedikt Schonpflug poskytl peníze na zhotovení nové kapličky nad pramenem, tentokrát kamenné. O provedení stavby se staral pan J. B. Schonpflug až do své smrti v roce 1742. Původně bylo vystavěno pouze podzemní klenutí (o rozměrech 7,5 x 4,1 m), tehdy dolejší kaple, kde byla umístěna nad vytékajícím pramenem léčivé vody pískovcová socha svatého Václava (od r. 1929 se nachází v jílovském kostele sv. Vojtěcha na náměstí). Kdo stavbu kapličky prováděl, není známo a také skoro čtvrtstoletí nebylo o kapli zmínky. Teprve s odkazem jílovského faráře Brettschneidra a díky dobrodincům byla po roce 1762 zahájena stavba horní části kaple. O dva roky později, 14. října 1764, jílovský farář Jan Jiří Bruna se dvěma asistujícími duchovními kapli vysvětili a byla v ní sloužena první mše.

Kaple Sv. Václava

Vlastní kaple je 9 m dlouhá a 5,5 m široká. Jedná se o jednoduchou stavbu (bez apsidy) s malou věžičkou, ve které byl do r. 1917 zvon, následně přetaven k jiným účelům první světové války (1914–1918). Uvnitř kaple byl oltář, několik obrazů a laviček (v současnosti je v kapličce „uskladněna“ horní část odjinud přivezeného dřevěného oltáře s obrazem sv. Václava na koni).

Léta plynula a zub času nenechal bez povšimnutí ani svatováclavskou kapli: v roce 1938 již nebylo možné konat v ní bohoslužby, neboť hrozilo zřícení stropu, malého chóru (dnes neexistujícího) i věžičky. Na opravu byly získány peníze prostřednictvím inzerátu v katolickém týdeníku „Neděle“.

Renovace kapličky proběhla rychle a na svátek sv. Václava v roce 1939 v ní již mohla být konána slavnostní bohoslužba za účasti široké veřejnosti. Od té doby byl tento skromný svatostánek jílovskou římskokatolickou farností jen příležitostně využíván, a to zejména v době, když kaple měla chrámový svátek (patrocinium) na sv. Václava.

V posledních několika letech, žel, se z tohoto posvátného a útulného místa křesťanské modlitby k Hospodinu nevznáší... Kéž by na přimluvy sv. Václava a zvláště sv. Prokopa Sázavského nás Pán skrze další obětavé duše podpořil a požehnal nám při obnově pravoslavných bohoslužeb v Posázaví!

o. Igumen Sáva (Atanasov)

POROZUMĚT DĚJINÁM

(NOVÝ POHLED NA RUSKO MINULÉHO STOLETÍ)

V zasedacím sále Národní knihovny ČR v Klementinu v Praze se v úterý 16. března 2010 od 16.30 uskutečnilo setkání a diskuse s ruským historikem Andrejem B. Zubovem. Setkání se účastnili mimo jiné Jan Petránek, Libor Dvořák a Alexej Kelin. Diskuse vycházela z obsahu rozsáhlé knihy Istorija Rossii. XX vek (Moskva: Astref, 2009), jejímž byl A. B. Zubov hlavním redaktorem. Pořadatelé akce byli Slovanská knihovna a občanské sdružení Ruská tradice.

Dějiny Ruska. XX. století (Istorija Rossiji. XX vek) – tak se jmenuje nové dvousvazkové dílo o 2000 stranách, přinášející souborný přehled historie ruské společnosti v letech 1894–2007. Podle vedoucího autorského kolektivu Andreje B. Zubova vznikl tento zcela mimořádný historický spis přizváním autorů čtených speciálních dílčích monografií ke společné práci. Dílo tak pokrývá historické předpoklady vstupu ruské společnosti do 20. století, revoluci let 1905 a 1917, občanskou válku, období stalinského teroru, snahu vyrovnat se s kultem osobnosti, studenou válku, zánik komunistického impéria, následné demokratizační snahy i současnou, přinejmenším částečnou restauraci

někdejšího autoritářského státu.

Záměrem iniciátora a původního redaktora projektu Alexandra I. Solženicyna bylo vytvořit alternativní středoškolskou učebnici ruských dějin. S ohledem na zhoršující se Solženicynův zdravotní stav byl dokončením pověřen A. B. Zubov. Ten odmltl redukovat objemný shromážděný materiál a knihu pojal jako základ pro odbornou diskusi, pro kritické zhodnocení vlastních dějin a jejich posouzení z hlediska obecné etiky. Výsledný konsenzus pohledu historiků na celé období má tvořit základnu pro všeobecně uznávaný a respektovaný výklad dějin Ruska ve světovém kontextu.

Jak říká profesor Zubov z Moskevské státní vy-

Prof. A. B. Zubov první zleva ve spodním radě, vedle metropolitů Kryštofa

HISTORIE

soké školy mezinárodních vztahů (MGIMO), toto podání dějin by mělo být nejen dějinami ruského státu, ale především ruských lidí. Proto byl při přípravě knihy kladen důraz nejen na odbornost autorů, ale také na snadnou přístupnost a čtivost textů, jimž by měl normálně vzdělaný člověk se zájmem o historii bez problémů porozumět.

Podle prof. Zubova je první vydání těchto dějin Ruska jakýmsi pokusným balonkem, který odhalí případné mezery, omyly a nedostatky, jež budou v dalších vydáních soustavně doplňovány, resp. opravovány. Je zcela evidentní, že autorský kolektiv považuje toto svého druhu přelomové a novátorské dílo ruské historiografie už dnes za předurčené k poměrně dlouhému, i když možná také strastiplnému životu.

Náklad knihy Dějiny Ruska. XX. století byl okamžitě rozebrán, stejně jako dotisk, a zájem čtenářů viditelně nebyl ani zdaleka uspokojen. Není divu – jde o dílo sporné, vycházející malým nákladem a rozhodně nepatřící do kategorie historických publikací doporučených státem jakožto učební pomůcky a vydávaných ve statisících výtisků. Jeden příklad za všechny: už nahrazení běžného ideologicko-romanticky obtěžkaného pojmu Velká vlastenecká válka přesnějším, zato však podstatu nemilosrdně obnažujícím označením „sovětsko-nacistická válka“ vyvolalo mezi ruskou odbornou i laickou veřejností rozhořčené spory. Právě v podobných posunech od mlhavě triumfálních závěrů k formulacím zcela jasným a vědecky opodstatněným – a to bez ohledu na aktuální politické módy – spočívá největší přednost těchto nových kolektivních dějin moderního Ruska.

Bližší informace o knize Istorija Rossii. XX vek
Web věnovaný knize Istorija Rosii. XX vek. Obsah, názory, polemiky, odkazy atd.

<http://russia-xx.livejournal.com/>

Přepis rozhovoru redaktora Rádia Svobodná Evropa / Rádia Svoboda Ivana Tolstého s prof. Andrejem B. Zubovem o knize Istorija Rosii. XX vek
<http://www.svobodanews.ru/content/transcript/1921084.html>

O prof. Andreji B. Zubovovi

Andrej Borisovič Zubov (1952 v Moskvě), politolog, historik, publicista. Absolvent Moskevské

státní vysoké školy mezinárodních vztahů (MGIMO). Roku 1989 obhájil disertační práci na téma Parlamentní demokracie a politická tradice Východu.

Odborně se A. B. Zubov zaměřil na studium otázek politické historie Thajska a parlamentarismu v asijských zemích. Řadu let pracoval v Ústavu orientalistiky Ruské akademie věd. V současné době se zabývá religionistikou a dějinami Ruska. Je vedoucím katedry historie náboženství Ruské pravoslavné univerzity a generálním ředitelem centra „Církev a mezinárodní vztahy“ na MGIMO.

Prof. Zubov je členem Svazu spisovatelů v Moskvě a členem redakční rady významného literárního, publicistického a religiozního časopisu Kontinent. Od roku 2003 je členem organizace NTS (Narodno-trudovoj sojuz rossijskich solidaristov), legendární protikomunistické organizace založené ruskou emigrací v roce 1930 za účelem podpory a rozvoje demokratických snah v Rusku. V rámci NTS je prof. Zubov koordinátorem Veřejného výboru pro kontinuitu a obrození Ruska, jehož cílem je dosažení právní a kulturně-historické kontinuity s předrevolučním Ruskem jako základu pro obrodu země a společnosti.

Z publikační činnosti:

Parlamentskaja demokracija i političeskaja tradicija Vostoka (Moskva: Veda, 1990) - /Parlamentní demokracie a politické tradice Východu/

Ľ Euroasia del Nord: Il rischio del caos dopo l'opera sovietico (Turin-Milano, 1994)

Obraščenije k russkomu nacionalnomu pravoporjadku kak nnavstvennaja zadača i političeskaja cel' (Moskva: Gruppa Gross, 1997) - /Apel na ruský právní řád jako mravní úkol a politický cíl/

Istorija religij. Kniga pervaja: Doistoričeskije i vněistoričeskije religii (Moskva: Planeta detej, 1997) - /Historie náboženství. Kniha první: Prehistorická a mimohistorická náboženství/

Na internetu:

Audio- a videozáznamy přednášek A. B. Zubova o religionistice: <http://www.predanie.ru/mp3/Professor MGIMO A B Zubov Istorija religij/>

Přednáška Východoevropské a postsovětské cesty návratu k pluralitní společnosti

<http://www.polit.ru/lectures/2009/10/08zubov.pri nt.html>

VLADYKA METROPOLITA KRYŠTOF V MUKAČEVSKO-UŽHORODSKÉ EPARCHII

Na základě pozvání mukačevsko-užhorodského arcibiskupa Teodora navštívil v paschálním týdnu ve dnech 5.-8. dubna t. r. metropolita Kryštof tři monastýry bývalé Podkarpatské Rusi, dnes Zakarpatské oblasti Ukrajiny.

V mužském užhorodském monastýru 6. 4. vysvětil spolu s vladkou Teodorem nově zbudovaný chrám Vzkříšení a další den ve svátek Zvěstování přerodiv Bohorodice sloužil archijerejskou sv. liturgií v ženském monastýru sv. Nikolaje v Mukačevě. Těchto bohoslužeb se zúčastnilo početné duchovenstvo v čele s vikářem kyjevské metropole vladkou Alexandrem, biskupem horodnickým. Mukačevský monastýr slaví letos 650. výročí svého založení. Ani za ateistického teroru v druhé polovině 20. století se jej nepodařilo nepřítelům víry zrušit. Třetí monastýr, který vladka Kryštof navštívil, byl též ženský - zasvěcený sv. Serafimu Sarovskému - v Priboržavském. Vznikl s požehnáním arcibiskupa pražského a celého Československa vladky Savvatije v roce 1931. Metropolita Kryštof zde sloužil 8. dubna archijerejskou sv. liturgií a po ní vysvětil základy pro monastýrskou kapli Všech svatých. Tato kaple má sloužit pro konání

bohoslužeb v letních měsících.

Po celou dobu pobytu na Zakarpatí vladku metropolitu Kryštofa doprovázel igumen Metodij, představený monastýru Vzkříšení Kristova v Užhorodě, který se velmi zasloužil o vybudování nového monastýrského chrámu. Dnes je zclacená kopule chrámu jedním z výrazných monumentů města.

Igumen Metodij připravil též návštěvu dětského domova v Časlivcích u Užhorodu, kde metropolita Kryštof předal jeho chovancům velikonoční dárky zasláné z Prahy - rodiči dětí z nedělní školy sv. Ludmily. Chovanci tohoto domova, většinou sirotci školního věku, setrvali s vladkou Kryštofem a jeho doprovodem dlouho v přátelském rozhovoru. O návštěvě pražského hierarchy psaly místní noviny a rozhovor s ním vysílala televize.

metropolita Kryštof

Mukačevská pevnost

ZPRÁVY ZE SVĚTA

PODLE SAÚDSKOARABSKÝCH DUCHOVNÍCH JE PODPORA TERORISMU ZLOČIN

Saúdskoarabská Rada islámských učenců, nejvyšší duchovní instance země, uvalila „klatbu“ na financování terorismu. Fatwu, která přímo prohlašuje, že

„finanční a morální podpora terorismu je zločin,“ podepsalo v přítomnosti předsedy rady, velkého muftiho Abdal Azíze bin Šajcha, všech dvacet členů rady islámských učenců. Saúdská Arábie přitom bývá považována za jednu ze zemí, které se na finanční podpoře teroristických skupin podílejí nejvíce. „Západní publikum má tendenci přisuzovat pojmu fatwa daleko větší váhu, než je tomu ve skutečnosti. Fatwa je spíše takové právní dobrozdání k určité otázce. Zdaleka to neznamená, že někdo musí fatwu uposlechnout,“ říká zahraničně-politický komentátor Českého rozhlasu 6 Jan Fingerland, ale dodává: „Na druhou stranu, v tomto případě je důležité, že fatwu nevydal jeden člověk, ale celé oficiální těleso. Navíc v Saúdské Arábii, což je země, která v islámském světě hraje určitou roli, protože zde leží posvátná města Mekka a Medina. Saúdskoarabský islám je také znám svojí přísností. To by hovořilo pro to, že tato fatwa bude mít určitou váhu.“

Podle Fingerlanda bude mít fatwa v šiitském světě odezvu velmi malou. Naopak v sunnitské části muslimských zemí se o fatwě bude minimálně diskutovat. „Domnívám se, že tato fatwa byla vynesena na základě politického požadavku. Saúdská Arábie je dlouhodobě obviňována z podpory terorismu a nyní má problém s terorismem i ve vlastních hranicích,“ vysvětluje Fingerland. „Důležité je také to, že tato fatwa určila, co je terorismus a co není. Ne vše, co se na Západě za terorismus považuje, je z pohledu této fatwy terorismem, ale například odbojem či osvobozovací kampaní,“ uvádí zahraničně-politický komentátor Českého rozhlasu 6.

Podle www.ekumenickarada.cz,
ekumenický monitoring

OSN SCHVÁLILA REZOLUCI PROTI DISKRIMINACI NÁBOŽENSKÝCH MENSIN

Rada OSN pro lidská práva na svém

zasedání schválila rezoluci, která odsuzuje diskriminaci náboženských menšin. Dokument navržený Pákistánem jménem Organizace islámské konference zůrazňuje, že „respektování kulturních, etnických, náboženských a jazykových rozdílů je základem pro světový mír a porozumění mezi národy.“

Projevy nesnášenlivosti a etnických a náboženských předsudků jsou podle dokumentu zdrojem nenávisli a násilí. Dokument také zdůrazňuje důležitou úlohu výchovy v oblasti podpory tolerance, „která zahrnuje přijetí jiného a úctu k různorodosti.“

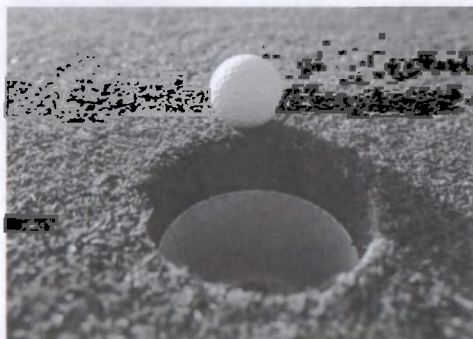
Podle www.christnet.cz

GAZPROM ZÍSKAL VYSOKÉ OCENĚNÍ OD RUSKÉ CÍRKVE

V předešlém čísle Hlasu pravoslaví jsme již informovali o tom, že patriarcha Kirill obdržel doktorát Ruské nukleární univerzity a ocenil jejího rektora církevním řádem. Uprostřed dubna 2010 byl pro změnu vysoký představitel Gazpromu ve Stavropolské oblasti Alexei Zavgorodnev poctěn církevním řádem sv. Daniela Moskevského za pomoc při obnově jednoho z chrámů. Ocenění bylo podepsáno samotným patriarchou Kirillem a předáno arci-

ZPRÁVY ZE SVĚTA

biskupem Feofanem. Arcibiskup, který děkoval Zavgorodnevi, doslova řekl: „Každý člověk má svoji cestu do církve, avšak je zde širší cesta vedoucí k víře, lásce, otčině, rodině a k našim drahým. Plynaři znají tuto cestu, je to cesta morálky, čistoty a dobra.“

Gazprom již předtím pomohl opravit několik chrámů v severokavkazském regionu a na jiných místech a není to zřejmě ani poprvé a ani naposled, co ruská pravoslavná církev vyhledává a nachází podporu u monopolů ruské nukleární a fosilní energetiky.

Jeden z nejvyšších činitelů Gazpromu Viktor Zubov byl například nedávno Ruskou pravoslavnou církví požádán, aby Gazprom snížil poplatky za odběr plynu pro ukrajinské chemické továrny, protože ukrajinský chemický průmysl poskytl zásadní pomoc Ukrajinské pravoslavné církvi v jurisdikci moskevského patriarchátu.

V návaznosti na současné úsilí světového křesťanstva vedeného ekumenickým patriarchou, které se snaží o záchranu klimatu, etické investování a ekologickou udržitelnost, působí iniciativy Ruské pravoslavné církve ve spojitosti s nukleární energetikou, Gazpromem a ukrajinskými znečišťovateli opravdu zajímavě.

NÁBOŽENŠTÍ PORADCI BÍLÉHO DOMU: NASLI JSME SMYSLUPLNOU SPOLEČNOU PŮDU

Máme různé názory, připustili náboženští poradci Bílého domu minulý měsíc, když představovali svá doporučení. Jsou ale schopni najít „smysluplnou společnou půdu“, dodali.

Po roce práce 25 členů prvního Poradního sboru náboženského a sousedského partnerství představilo zprávu, která zahrnuje více než 60 doporučení v šesti tematických okruzích – ekonomické zotavení a domácí chudoba, otcovství a zdravé rodiny, životní prostředí a klimatické změny, mezináboženská spolupráce, celosvětová chudoba a rozvoj, reforma kanceláře pro náboženské a sousedské partnerství. Návrhy poskytují náměty, jak by americká vláda mohla lépe pracovat s náboženskými a komunitními skupinami při zvládnání hlavních společenských problémů.

„Jsme různorodá skupina,“ prohlásila Melissa Rogers, předsedkyně rady, na začátku události o připravované zprávě. „Lišíme se v otázkách víry, politickém pohledu a filozofickém přístupu. I v rámci jedné náboženské tradice se lišíme teologií.“ Navzdory různým a silným názorům řekla, že poradci „skutečně naslouchali“ jeden druhému a našli „smysluplnou společnou půdu“, která je něco víc než jen „nejnižší společný jmenovatel“.

Pocity Rogersové sdílel i pastor Joel C. Hunter, poradce pro otázky mezináboženské spolupráce. Hunter, který je v dozorčí radě Světové evangelikální aliance a Národní asociace evangelikálů, řekl na rovinu deníku The Christian Post, že ho takovéhle mezináboženské dialogy obvykle příliš nelákají. „Jsem konzervativní evangelikál,“ prohlásil objektivně Hunter. „Ten typ, co se stále straní obecně ekumenických, budme na sebe všichni hodní a kumbaya přístupů. O tom to totiž není. Je to o tom, jak naložíme s našimi odlišnostmi, jasně je vymezíme, ale současně budeme spolupracovat na budování bezpečnějšího světa.“

Celé akce se účastnili vysocí členové Obamovy administrativy, aby tam prezentovali své oddělení. Úředníci poslouchali zprávy a poskytovali zpětnou vazbu na doporučení a sdělovali, jak plánují zprávu použít.

Tajemnice pro zdraví a služby lidem, Kathleen Sebelius, se připojila ke zprávě s doporučeními týkajícími se ekonomického obnovení a domácí chudoby. Ve své reakci se podělila o to, jak školy slouží jako místa, kde dostávají najíst děti potřebných během školního roku. Problém, kterému ale země v současné době čelí, je poskytování jídla těmto dětem během léta. Sebeliusová řekla, že by chtěla spolu-

ZPRÁVY ZE SVĚTA

pracovat se sbory a dalšími komunitními organizacemi na zajištění toho, že děti někde v létě dostanou najíst. „Zpráva s doporučeními nebude jen dokumentem v polici,“ řekla Sebeliusová. „Slibuji vám, že tento dokument se stane aktivním jednacím plánem na ministerstvu zdravotnictví a sociálních služeb.“

Ačkoli po zprávě nenásledovaly žádné velké polemiky, zazněly otázky, proč se rada nezabývala zřetelnými tématy, jako je omezení potratů, o němž prezident Obama loni řekl, že by chtěl, aby se jím poradci zabývali. Josua Dubios, ředitel kanceláře, řekl, že členové rady se zabývali rozhovory o omezení potratů, ale nevytvořili pro toto téma zvláštní výbor, protože prezident chtěl diskusi na toto téma rozšířit, aby obsahovala i domácí politiku. Skupiny obhajující právo na život, jako je Focus on the Family (Zaměření na rodinu), říkají, že jsou zklamané, že rada nepředstavila plán na omezení potratů.

„Prezident řekl, že chce omezit potřebu potratů,“ řekla Ashley Horne, analytička federálních otázek pracující s Focus on the Family. „Takže tohle téma by přirozeně do jednání poradního sboru patřilo.“

Mimo otázky potratů je zpráva kritizovaná také pro nezahrnutí náboženského jazyka. Člen výboru dr. Frank Page, bývalý prezident Jižní baptistické konvence, řekl, že si váží práce poradců, ale přál by

si, aby zpráva vyjadřovala motivaci přesahující důvod, proč se náboženští představitelé starají o problémy. Nicméně Dubios řekl, že je hrdý na práci kanceláře a jejího prvního poradního výboru v prvním roce. „Úředníci podléhající prezidentu Obamovi šli přímo k náboženským představitelům a vedoucím komunit a žádali jejich rady, jak nejlépe vytvořit partnerství,“ dodal.

„Předchozí iniciativy měly hlavně vizi dolarů a centů, což vyvolávalo mnoho rozporů,“ řekl Dubios Christian Postu. „Chceme se bavit o tom, že když spolupracujeme s náboženskými skupinami, není to o penězích. Může to být o sdílení informací s nimi, budování jejich kapacity, sloužení jako pořadatelé, a myslíme si, že pomalu ale jistě tuto iniciativu převracíme.“ Nový náboženský poradní výbor bude ustaven někdy na jaře nebo v létě. Poradci mají roční funkční období. Některá doporučení poradního výboru zahrnují:

- Využití znalostí, expertíz a základních zkušeností místních náboženských a komunitních organizací k novému definování federálních směrnic o chudobě, aby přesněji měřila a reagovala na potřeby lidí s nízkým příjmem.
- Podpora náboženských a komunitních partnerství jakožto prostředku k naplnění mezer v poskytování nezbytných služeb, jako je doprava, ubytování

ZPRÁVY ZE SVĚTA

vání, pomoc s jídelm, školení pro získání práce, vzdělávání a zdravotní péče pro rodiny a jedince s nízkými příjmy.

- Pořádání každoročních oslav Dne otců v Bílém domě k uctění příkladných otců a zdůraznění pokroků ve spoluodpovědnosti otců jakožto důsledek vládních meziresortních pracovních skupin a strategických partnerství vytvářených každého čtvrt roku u kulatých stolů.
- Vytvoření Kanceláře pro náboženská a sousedská partnerství v Agentuře ochrany životního prostředí a stanovení náboženských a komunitních závazků regionálním kancelářím EPA.
- Více partnerství s mezináboženskými výbory a ženami z náboženských sítí s cílem většího rozvoje a budování míru.
- Začlenění úředníků náboženských a občansko-společenských organizací do misíí USAID.
- Omezení překážek k získání uznání 501(c)(3) pro církev a náboženské společnosti působící v USA.

Podle www.ekumenickarada.cz,
ekumenický monitoring

ZEMREL KARDINÁL TOMÁŠ ŠPIDLÍK

V pátek 16. 4. 2010 ve 21.00 hodin zemřel v Římě kardinál Tomáš Špidlík, nejvýznamnější český teolog žijící v zahraničí, světově proslulý znalec duchovnosti křesťanského Východu, významný představitel ekumenického úsilí a uznávaný reprezentant

a propagátor české kultury. Celý svůj život zasvětil badatelskému úsilí na poli studia a praktické služby pro jednotu křesťanů.

Olomoucký římskokatolický arcibiskup Jan Graubner, předseda České biskupské konference, přijal s pohnutím zprávu o úmrtí kardinála Tomáše Špidlíka: „Provázeli jsme kardinála Špidlíka modlitbou v závěrečné etapě jeho pozemského života. Nyní s vděčností za vše, co pro církve a společnost ve svém požehnaném životě vykonal, svěčujeme jeho duši Božím milosrdenství s důvěrou, že se – jak věříme – již těší nejvyšší radosti ze setkání s Pánem.“

Za své zásluhy byl jezuita Tomáš Špidlík papežem Janem Pavlem II. v roce 2003 jmenován kardinálem. Nejvýraznějším rysem jeho osobnosti byla mimořádná schopnost osobních styků a navazování přátelství. Byl znám jako hluboká duchovní osobnost a rádce. V roce 1995 dokonce dával jako první Čech duchovní cvičení papeži Janu Pavlu II. a římské kurii.

Uznání jeho vědecké práci a mimořádným lidským kvalitám bylo vyjádřeno několika doktoráty honoris causa. V roce například 1997 čestný doktorát na Pravoslavné teologické fakultě v Cluj v Rumunsku a na Univerzitě Palackého v Olomouci, roku 1999 čestný doktorát Karlovy univerzity v Praze, roku 1999 obdržel papežské vyznamenání Pro Ecclesia et Pontifice, roku 2006 čestný doktorát na Sacred Heart University v USA Connecticut, kde byl vytvořen Institut ekumenických studií nesoucí jeho jméno. Stal se členem v odborných společnostech pro studium patristiky a získal mezinárodní věhlas a ocenění.

Je nositelem ceny Sira Daniela a Countess Bernadine Donohue v Římě, v roce 1994 jmenován čestným členem Petrohradské akademie pro byzantská a slovanská studia. V roce 2002 mu udělila Česká biskupská konference Řád sv. Cyrila a Metoděje za celoživotní dílo. Italský prezident Carlo Azeglio Ciampi mu dne 22. listopadu 2003 předal nejvyšší italské vyznamenání v oblasti kultury a umění Zlatou medaili za zásluhy o kulturu a umění. Dne 28. října 1998 jej český prezident Václav Havel vyznamenal za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva Řádem T. G. Masaryka.

(zdroj www.jesuit.cz)

ARCIBISKUP SAWATIJ (1880–1959) NÁSTIN ŽIVOTA A DÍLA ZAKLADATELSKÉ POSTAVY PRAVOSLAVNÉ CÍRKVE V ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLICE.

Pavel Marek – Volodymyr Bureha – Jurij Danilec. Arcibiskup Sawatij (1880–1959). Nástin života a díla zakladatelské postavy pravoslavné církve v Československé republice. Olomouc, FF UP, 2009. 250 stran. ské půdy a lesů.

Tristě není náhodou, že se v poslední době objevilo několik publikací věnovaných dějinám naší autokefální církve. Jak její „zakladatelská éra“, tak pohnuté osudy během druhé světové války a bolševického režimu jsou atraktivním a v mnoha ohledech dodnes otevřeným tématem pro badatele a další zájemce. Největší hodnotu mají edice pramenů a vzpomínky přímých účastníků dobových událostí – z těch nejnovějších zmiňme cenné vzpomínky arcibiskupa Simeona Bohumír a Jiří – kněží nejvěrnější, otištěné v HP 2/2010. Stejně tak důležité jsou sondy do života jednotlivých osobností či syntézy mapující problematiku z širší perspektivy, jako nedávno reeditovaná a doplněná práce P. Marka a V. Burehy *Pravoslavní v Československu v letech 1918–1953*.

Stále častěji se badatelé vracejí k osobnosti arcibiskupa Savvatije, této neprávem zapomenuté postavy československého pravoslavní první poloviny dvacátého století. Tomuto tématu se věnuje i několik publikací metropolitů Kryštofa (naposledy v článku První pražský arcibiskup v HP 12/2009), na toto téma vznikají dizertační práce (L. Pipková) a v nedávné době se objevila i nová knižní publikace. Ta je pojata jako kollektivní monografie tří autorů – u nás dobře známého církevního historika profesora Pavla Marka, docenta Kyjevské duchovní akademie Volodymyra Burehy a užhorodského historika Jurije Danilce. Týmová

práce umožnila v knize spojit jak archivní práci v několika zemích, tak části již vydaných prací zmíněných badatelů.

Pohnutý život arcibiskupa Savvatije (světským jménem Antonín Vrabec) začal v Praze v době, kdy se pozvolna rodila uskupení českých starokatolíků a pravoslavných. Savvatijova rodina inklinovala k pravoslaví (později se stala členem Pravoslavné besedy) a díky tomu se budoucí arcibiskup rozhodl v r. 1900 odjet na teologická studia do Ruska. Rodinné okolnosti a raná část Savvatijova života se však v knize hlouběji nezkoumají, uvedené fakta se opírají převážně o dosud otištěnou literaturu a nechávají řadu bílých míst. Naopak další osudy mladého klerika na semináři v Ufě a duchovní akademii v Kyjevě jsou zmapovány pomocí nově získaných materiálů z ruských a ukrajinských archivů a knihoven. Vykreslují obraz českého seminaristy, který sice nevyňikal svými studijními výsledky, ale byl svým odborným zaměřením pro ruskou církev velmi potřebný. Proto si jej pozvali a pod svá ochranná křídla vzal Antonij Chrapovickij (budoucí metropolita, kandidát na post patriarchy a po revoluci vůdčí postava Ruské pravoslavné církve v zahraničí), který jeromonacha Savvatije po absolutoriu vyslal jako misionáře mezi české obyvatele Volyně. Slibnou kariéru v ruské církvi klerik ukončil v roce 1920, kdy se rozhodl vrátit zpět do své vlasti.

Zde se stal součástí kvasu formování československé autokefální pravoslavné církve. Spolu s budoucím knězem Milošem Červinkou, volyňským misionářem knězem Alexijem Vaňkem a dalšími působil v Československé obci pravoslavné (později přejmenované na Českou náboženskou obec pravoslavnou – ČNOP) a pokoušel se vznik nové autokefální církve připravit. Opakované snahy navázat kontakt se Srbskou pravo-

REZENZE

slavnou církví nebyly úspěšné (pozornost srbské církve byla v tu dobu upřena jinam, k nově vzniklé a orientaci hledající Církvi československé), proto se ČNOP obrátila s žádostí o přijetí do jurisdikce na konstantinopolského patriarchu. Ekumenický stolec snahy československých pravoslavných podpořil a v roce 1923 se v Konstantinopoli konalo Savvatijovo biskupské svěcení a jmenování arcibiskupem pražským a celého Československa. Ačkoli bylo toto období patrně vrcholem Savvatijovy životní dráhy, probíhalo za velmi napjatých okolností. Kromě ČNOP se k pravoslaví v Českých zemích hlásila skupina ruských emigrantů soustředěná v pražské církevní obci s centrem v chrámu sv. Mikuláše a inklinovala k němu také skupina vedená v Bělehradě vysvěceným biskupem Gorazdem Pavlíkem. Zatímco ruská církevní obec deklarovala svou příslušnost k mateřské ruské církvi (s. 61–69), mezi skupinou vedenou biskupem Gorazdem a ČNOP arcibiskupa Savvatije zavládly jurisdikční spory (s. 47–61). O nic snadnější nebyla ani situace na Podkarpatské Rusi, kde týž jurisdikční spor probíhal mezi církevními obcemi navrátilivšími se od řeckokatolictví k pravoslaví. Rozuzlení nejednoduché situace nakonec přišlo zvnějšku – státním zásahem.

Československá republika se v r. 1924 rozhodla na základě mezistátní dohody s Královstvím SHS (budoucí Jugoslávií) uznávat jako jedinou jurisdikci na svém území jurisdikci Srbské pravoslavné církve. V r. 1924 došlo ke vstupu Gorazdovy skupiny do Savvatijovy ČNOP a o rok později prosadily státní orgány administrativní cestou svolání sněmu a volbu nového vedení v čele s I. Zahradníkem a biskupem Gorazdem. Arcibiskup Savvatij tak přestal kontrolovat vývoj událostí v rámci českého pravoslaví a postupně ztrácel vliv i v Podkarpatské Rusi. Několikrát se pokusil domoci se svých práv soudní cestou, avšak zvrátit běh událostí se mu již nepodařilo. Situace se nezměnila ani po zániku ČSR, ani po poválečné obnově struktur pravoslavné církve na našem území. První český pravoslavný biskup zemřel zapomenut v ústraní v roce 1959.

Kolektivní monografie čerpá z nových pramenných zdrojů především ukrajinské provenience. Podrobněji než ve starších publikacích tak můžeme sledovat jak Savvatijovo studium v ruské říši, tak jeho působení na Podkarpatské Rusi. Některé kapitoly (rodinné poměry, působení na Volyni, okolnosti jeho přechodu do ČSR) však zůstávají stále zahaleny rouškou tajemství a otevírají tak cestu dalším badatelům. Problematika Savvatijova životního běhu tak není uzavřena, stejně jako není uzavřeno hodnocení jeho významu pro pravoslavnou církev.

Kromě základní Savvatijovy biografie přináší publikace také řadu hodnotných doplňujících materiálů. Mezi nimi má největší hodnotu přetištění a překlad dvaceti archivních dokumentů vážících se k několika klíčovým momentům Savvatijova života. Kniha se vyznačuje dobrou jazykovou úrovní, ačkoli na několika místech došlo k chybám zřejmě při překladu z ruštiny a ukrajinštiny, např. „svatý mučedník“ místo „kněz mučedník“ (s. 27, pozn. 49); „Rejmského evangelia“ namísto „Remešského evangelia“ (s. 28), „Korolev“ místo „Koroljov“; „...Dragomanova“ místo „...Drahomanova“ (s. 70).

Novou publikaci lze doporučit všem zájemcům o dějiny naší církve. Místy je snad Savvatijova postava vykreslována kontroverzněji, než je nutno. Vlastní názor o událostech si však jistě každý čtenář udělá sám, tím spíše, že díky objektivnímu a vyváženému pojetí knihy, mu v tom nic nebrání.

protodiákon Hanuš Nykl

ZAMYŠLENÍ

A JAK JE TO U VÁS?

Nepřítel lidského rodu svolal celosvětové shromáždění démonů. V úvodním projevu řekl: „Nemůžeme zabránit křesťanům, aby navštěvovali chrámy. Nemůžeme jim bránit, aby četli Bibli a poznávali pravdu. Nemůžeme jim dokonce zabránit ani v tom, aby si vytvořili důvěrný vztah se svým Spasitelem. Nechme je proto, aby si chodili do chrámů. Ale připravme je o čas, který jim bude chybět v jejich snaze budovat si vztah k Ježíši Kristu. Právě toto od vás žádám,“ řekl ďábel.

„Zabraňte jim v tom, aby byli v kontaktu se svým Spasitelem, aby udržovali po celý den toto životodárné spojení.“

„A jak to máme udělat?“ zvolali jeho démoni.

„Snažte se, aby byli stále zaneprázdněni věcmi co nejméně důležitými, a vymyslete si spoustu možností, které zaměstnají jejich mysl,“ odpověděl ďábel.

„Pokoušejte je, aby neustále utráceli, utráceli a utráceli peníze a vypůjčovali si peníze.“

„Přesvědčte jejich ženy, aby chodily do práce a strávily tam mnoho času. Muži aby pracovali šest až sedm dní v týdnu, deset až dvanáct hodin denně. Aby mohli prožívat prázdný život. Zabraňte jim trávit čas s dětmi. Jakmile se jejich rodiny rozpadnou, nebude již v jejich rodinách možnost úniku od pracovního stresu! Působte neustále na jejich mysl, aby neslyšeli ten tichý, nenápadný hlas. Získávejte je, aby si na cestách neustále pouštěli rádio nebo magnetofon, aby měli doma neustále zapnuté televizory, DVD přehrávače, počítače. Dohlížejte na to, aby v každém obchodě a restauraci stále vyhrávala světská hudba. To vše úplně zaměstná jejich mysl a přeruší jejich spojení s Kristem.“

Dbejte, aby měli při popíjení kávy na stolku množství časopisů a novin. Útočte na jejich mozky denně dvacet čtyři hodin zprávami. Při řízení auta je vyrušujte billboardy.

Naplňte jejich e-mailové schránky hloupostmi, katalogy zboží, tipováním a všelijakými novinkami a nabídkami zboží, výrobků, služeb zdarma a falešnými nadějemi.

V novinách, časopisech a v televizi nestále ukazujte hezké štíhlé modelky, aby muži začali věřit, že ze všeho nejdůležitější je vnější krása. Aby začali být nespokojeni se svými manželkami.

Snažte se, aby manželky byly příliš unavené a nemohly v noci milovat své muže. K tomu jim přidejte bolesti hlavy! Když svým mužům nedají lásku, ti ji začnou

hledat jinde. A to jejich rodiny rychle rozvrátí.

Dejte jim Santa Klause, abyste je odvedli od vysvětlování skutečného významu Vánoc pro jejich děti. Dejte jim velikonočního zajíčka, aby nehovořili o Kristově zmrtvýchvstání a moci nad hříchem a smrtí.

Veďte je k tomu, aby se chovali nezřízeně i při odpočinku. Snažte se, aby se z rekreací vraceli vyčerpaní. Zaměstnávejte je, aby neměli čas chodit do přírody a přemýšlet o Božím stvoření. Namísto toho je posílejte do zábavních parků, na sportovní akce, hry, koncerty, do kina.

Hlavně je stále a stále zaměstnávejte!

Když se sejdou k duchovnímu setkání, veďte je k tomu, aby vedli plané řeči, aby klábosili a potom odešli domů se zlým svědomím.

Naplňte jejich život množstvím dobrých věcí, aby neměli čas čerpat sílu od Ježíše Krista.

Tak budou téměř na vše sami. A pro všechny ty dobré věci obětují své zdraví i rodinu.

TO ZABERE! Bude to působit!”

Démoni se pustili horlivě do díla a snažili se, aby křesťané byli stále více a více zaměstnaní, unaveni spěchem a stále pobíhali sem tam. Aby měli málo času na svého Boha a své rodiny. Aby neměli čas říci druhým, že Ježíš má moc změnit jejich život.

Uspěl ďábel s tímto plánem? Posuďte sami.

*Převzato z internetu - autor neuveden
Do redakce zaslal o. Oleg Machněv*

„TREBY“ A PRÁVO

V Jekaterinburgu vede jeden člověk spor proti církvi kvůli údajně „nekvalitnímu zádušnímu obřadu“.

PRO svého zemřelého tchána se rozhodl tento muž nechat vykonat všechny obřady za pokoj a spásu duše, jak se v pravoslavné církvi náleží. A tak, ač zeť zesnulého sám křížek nenosí, objednal vykonání zádušních modliteb za nebožtíka a dal za jejich provedení chrámu peněžitý dar. Protože však tento člověk na bohoslužby doposavad nechodil, nepříjemně ho v dohodnutý den panychidy překvapilo, že obřad nebyl vykonán jen za jeho tchána, ale současně s tím i za několik dalších osob. Myslel si, že zádušní obřady se konají za každou osobu odděleně. Muž se nyní hněvá, neboť má za to, že nebyl o této skutečnosti předem informován, a domnívá se, že církev za jeho peníze neposkytla kvalitní služby. Cítí se ošizen, jelikož rozloučení neproběhlo dle jeho představ.

Spor se přesunul až k soudu, protože muž podal na církev žalobu a žádá, aby kněz při poskytování církevních služeb respektoval práva spotřebitelů, tj. seznámil je s podmínkami vykonání práce a dohlížel na její kvalitu. Církev se s ničím podobným dosud nesečkala. Stížnost na „kvalitu služby“ považují na farnosti za hřích.

Dotyčný kněz uvedl, že není možno předvídat, kolik lidí požádá o vykonání panychidy právě v daný den. Duchovní účinek panychidy netkví v tom, aby se za každého konala zvláštní bohoslužba, nýbrž v modlitbě za odpuštění hříchů.

Představitel městského výboru pro ochranu práv spotřebitelů se na půdu metafyziky nepouští. Na jeho stole není Bible, ale sbírky zákonů. Mezi paragrafy však nenačází nic, co by zakládalo možnost úspěšně si stěžovat na zádušní bohoslužbu. Vidí to tak, že by žalobu k soudu musel podat zesnulý s tím, že není s bohoslužbou spokojen (vzhledem k tomu, že „příjemcem služby“ je tu nebožtík). Problém podle tohoto právníka však v takovém případě nastává v tom, že by soud stejně nemohl takovou stížnost od zesnulého přijmout, jelikož podle platných ruských zákonů v okamžiku smrti člověka jeho práva a zájmy zanikají. (Takže od minuty smrti nemá občan už právo podávat stížnosti. Mrtví jsou v tomto ohledu právním řádem zřejmě poněkud diskriminováni; pozn. překl.)

Svoje vyjádření vydal i jekaterinburský soud. Soudcové vidí situaci zase v trochu jiném světle. Aby mohli stížnosti alespoň částečně vyhovět, musí žalobce dokázat, že církev nabízí konání bohoslužeb výhradně za úplatu. Pokud by soudcové nakonec církevní obřady uznali za „poskytování služeb“ a uznali, že církev za převzaté peníze garantuje odpuštění hříchů, pak musí žalobce před soudem dokázat, že nebožtíkovi jeho hříchy nebyly odpuštěny.

(Dle reportáže ruské televize a informací z internetu)

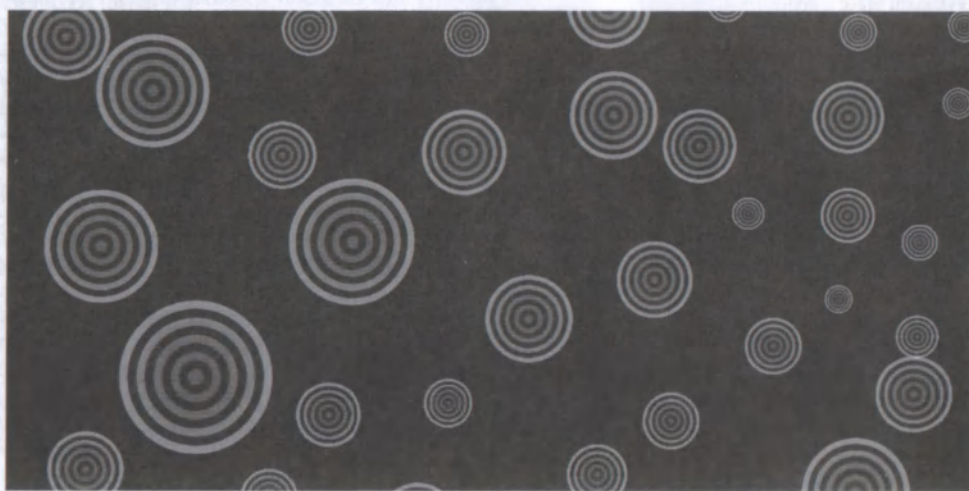
NOVÉ ZNĚNÍ SYMBOLU VÍRY A CYRILOMETODĚJSKÁ TRADICE

Se zájmem sleduji diskusi nad novým českým překladem niceo-cařhradského symbolu víry, do níž bych se tímto skromným příspěvkem rád zapojil. Vybrusit české znění tohoto ústředního klenotu pravoslavné věrouky zahrnuje tak širokou problematiku, že přesahuje možnosti časopiseckého článku. Proto bych se rád soustředil jen na jeden nový pojem, který se v nejnovějším překladu objevuje: „podstata“ – jedná se o tezi: „téže podstaty s Otcem“ (řeč je o Božím Synu a o překladu jednoho z klíčových termínů pravoslavné dogmatické teologie: řeckého „homoúsios tó patri“ převedeného přesně v duchu byzantské teologie do staroslověnštiny jako „jedinosučnyj Otcu“; naproti tomu latinské Credo uvádí „consubstantialem Patri“).

U mím si představit, že někomu může připadat níže vypisované pojednání jako pouhá hra se slovicí. Mějme však na paměti, že se tu jedná o dogmatickou formulaci pravoslavné víry. Každé neopatrné vyjádření či zdánlivě nevýznamný odklon vždy v dějinách přinesl po čase žalostné následky. Znění Symbolu víry je jako přesně vybrusovaný diamantový klenot, v jeho ploškách se odráží nebeská pravda. A podle toho je potřeba s ním zacházet.

Specifický pojem „homoúsios“ byl použit na I. všeobecném sněmu (r. 325 v Nicei) jako břitva velebně oddělující pravoslaví od závažných christologických herezí maskujících se jako zbožnost. V celé jeho šíři a hloubce tento pojem chápala byzantská teologie. Západ, jehož jednodušší vyjadřování a potažmo i myšlení bylo

i v křesťanské sféře ovlivněno pohanskou filosofií, s níž se nedokázal vyrovnat tak jako Východ, zůstal pod prohlubujícím vlivem aristotelismu a racionalismu. Západní křesťanství si zřejmě v plné hloubce neosvojilo křesťanské dědictví utvářené především v byzantském okruhu. Přestože byla římská církev v průběhu prvního tisíciletí Východem považována za pravoslavnou, teologické výhrady k nepřesnému latinskému myšlení v jemných teologických otázkách se na Východě periodicky opakovaly. Většinou však nebyly v zájmu zachování křehkých církevních vztahů mezi Východem a Západem příliš ventilovány. (Právě na půdě nedokonalé západní teologie se zrodilo učení „filioque“, které pak napáchalo mnoho škod a podílelo se na oddělení Říma od křesťanského Východu.)

TÉMA

V duchu latinské terminologie se na Západě překládalo řecké „úsía“ termínem „substantia“ (což je vlastně překlad jiného řeckého slova, stalo se tak tedy omylem či nedopatřením); doslovně a do písmene převedeno z latiny do češtiny je to „podstata“. Proto také římskokatolická církev dnes překládá pojem „homoúsios“ jako „jedné podstaty“. Proto ve slovnících a lexikonech, které se pokoušejí vykládat řecké teologické pojmy jazykem Západu, je „úsía“ převáděno jako „podstata“. Tato „podstata“ je v západním křesťanství ještě ke všemu vykládána v duchu pohanské aristotelské filosofie (rozlišování podstaty a akcidentů), takže tento pojem je obdařen nepravoslavným kontextem. Lze v tom spatřovat dědictví pohanství a středověké scholastiky.

Na Východě byla situace jiná. Slovanská sféra pravoslavné církve dokázala díky sv. Cyrilu a Metoději nejen mechanicky převést řecký pojem do staroslověnštiny, ale hlavně překládat a vykládat jej v plném pravoslavném duchu a výkladu byzantského bohosloví. Tedy „homoúsios“ bylo převedeno jako „jedinosuščný“. Východ měl sklon křesťanství pojímat mysticky, duchovně, nikoliv rozumově a scholasticky, jak se v tom vyžíval středověký Západ. Řecké „úsía“ bylo reflektováno jako suščnost – jsoucnost, bytí, bytnost. Cyrilmetodějská překladatelská tradice tak v sobě zrcadlí tuto mystickou teologii Byzance, která nespekuluje, ale nazírá, kontemplanuje. A v tomto mystickém zření vyznává Božího Syna jako jedné bytnosti s Otcem.

Do používaných českých liturgických překladů uvedl sv. vladyka mučedník Gorazd geniálně naprosto dokonalý český pojem „jednobytný“, který přesně odráží nejen církevněslovanskou předlohu „jedinosuščný“, ale zároveň i řecký svatootevský pojem „homoúsios“, který byl na I. všeobecném sněmu přijat do Vyznání víry a následně postupně celocírkevně akceptován. Tím sv. Gorazd zavedl nejen tak dobrý překlad tohoto pojmu, že už se sotva kdy podaří nějakému Čechovi vymyslet něco lepšího, leč zároveň precizně a zároveň češtinářsky dokonale navázal na cyrilometodějskou tradici, na niž se my pravoslavní Čechové a Moravané odvoláváme.

Bohužel starý český překlad Symbolu víry, jak je uveden ve Sborníku modliteb a zpěvů, není z Gorazdovy překladatelské dílny, ale je staršího původu. Proto není jeho jazyk organickou součástí Gorazdova Sborníku. Je v něm použita jiná terminologie a hlavně jiná překladatelská metoda než v ostatních bohoslužebných textech. Přímou v Symbolu tudíž slovo „jednobytný“ nenajdete. Leč setkáte se s ním v liturgii např. těsně před recitací Vyznání víry po zvolání kněze: „Milujme druh druhu, abychom jednomyslně vyznávali!“, kdy zpívají věřící: „... Trojici jednobytnou a nerozdílnou.“ A dále slyšíme pojem jednobytný chvíli po přečtení Symbolu víry, když lid zpívá: „Důstojno a spravedlivo jest klaněti se ... Trojici jednobytné a nerozdílné.“ V obou zmíněných větách liturgie je stejný termín, jako je ve Vyznání víry, leč v ženském rodě: „jedinosuščnaja“ – jakmile však překlad pochází od sv. Gorazda, je toto slovo přeloženo jako „jednobytná“.

Proč vladyka Gorazd nově nepřeložil i samotný text Symbolu víry, ale ponechal starší (již zaužívaný) překlad, ač si jistě musel uvědomovat jeho nedokonalost a řadu cítelných nepřesností? (Homoúsios je tam přeloženo jako „jedné bytnosti“, což není dobré.) Odpověď je prostá. Samotné zavedení Gorazdova Sborníku modliteb a zpěvů do české církevní praxe přinášelo tolik nového a kladlo na věřící takové požadavky, že se svatý vladyka snažil redukovat tuto náročnost, jak se jen dalo. (Mějme na paměti, že v řadě církevních obcí znamenalo teprve vydání Sborníku přechod k východní liturgii!) Stavěly se ikonostasy – a mnoho věřících zpočátku hledělo na tuto „přehradu“ s nelibostí. Sv. Gorazd musel pracně vysvětlovat každou součást pravoslavlí, kterou chtěl u nás uvést do běžné celocírkevní praxe. Nejspíše právě proto nechal české znění Symbolu v té podobě, jak je věřící znali už z dřívějšíka a z paměti při liturgii recitovali. Zajímavé na tom je, že i toto staré, nedokonalé znění Symbolu se širokým obloukem vyhnulo římskokatolické tezi,

TÉMA

že „Syn je jedné podstaty s Otcem“; dosti zřetelné je, že ani starší překladatelé ani čeští pravoslavní věřící (kteří byli většinou bývalými římskými katolíky) ani vladyka Gorazd tam tu římskokatolickou „podstatu“ (substanci) prostě nechtěli. Intuitivně v ní viděli rozpor s cyrilometodějskou tradicí a zároveň specificky římskokatolický prvek. Jsem přesvědčen, že kdyby se vladyka dožil konce války, pak by již v druhém vydání Sborníku byl překlad Symbolu opraven a uveden do souladu s terminologií a překladatelským územ typickými pro ostatní texty Sborníku (o tom, že by se ve Vyznání víry na místě „jedné bytosti“ objevilo „jednobytný s Otcem“ se – jak se domnívám – vůbec nedá pochybovat).

A tím se dostáváme k nejnovějšímu překladu Symbolu víry, o němž je v Hlasu pravoslaví tato diskuse. Když jsem tento text uviděl poprvé, s velkým překvapením jsem zjistil, že se v našem ústředním dogmatickém textu objevilo „podstata“ (praví se tam, že Syn je „téže podstaty s Otcem“), jak to známe z římskokatolických překladů Vyznání víry. Proč? Akademické důvody jsou jasné – v akademických slovnících se překládá „úsia“ jako „podstata“. Jenže je to překlad, který nemá nic společného s cyrilometodějstvím ani s pravoslavnou spiritualitou. Je to překlad do západních jazyků, které nebyly utvářeny pravoslavnou duchovností, ale tomismem, oficiální římskokatolickou doktrínou, vycházející z filosofie aristotelismu, která měla v římské církvi svého času postavení téměř na úrovni dogmatu.

Mám dojem, že bude-li prosazována západní formulace „téže podstaty“ místo východního „jednobytný“, začínáme se obracet zády k cyrilometodějskému teologickému dědictví. A nejde tu jen o slovíčka; možná nejsem sám, kdo cítí v argumentaci zastánců zavedení „podstaty“ ducha scholastiky a západního racionalismu. Pokud by takový duch začal vanout v naší teologii, znamenalo by to pozvolné opouštění mystického kontemplativního ducha pravoslavného křesťanství. Což jsme se v pravoslavné církvi se západním duchem už nevypořádali v průběhu 20. století překonáním zlopověstného dědictví baroka a znovunávratem k našemu svatootcovskému dědictví a byzantské ikoně či starobylé církevní hudbě?

Problém překladu pojmu „homoúsios“ (jedinosuščný) se neomezuje jen na znění Vyznání víry. Tento pojem se totiž vyskytuje i v řadě dalších liturgických textů. A jeho překlad se v těchto dalších případech bude muset odvíjet od překladu použitého v Symbolu. Pokud bude zaveden překlad „téže podstaty“, bude dříve či později nutné změ-

něn text na řadě dalších míst našich bohoslužeb. Např. v liturgii: místo „důstojno a spravedlivo jest, klaněti se Otcí i Synu i svatému Duchu, Trojici jednobytné a nerozdílné“, budeme zpívat: „důstojno a spravedlivo jest, klaněti se... Trojici téže podstaty a nerozdílné“? Všichni slyšíme, že výměna stávajícího „jednobytné“ za „téže podstaty“ je už z jazykového hlediska neakceptovatelná. Stejně pokleslé z hlediska českého jazyka to bude v případě slavnostního ohlasu, jímž kněz začíná jitřní bohoslužbu: „Sláva svatě, jednobytné, oživující a nerozdílné Trojici...“ Po zavedení nového překladu Vyznání víry, bude se muset začátek jitřní změnit na: „Sláva svatě, téže podstaty, oživující a nerozdílné...“ To zní nesmyslně. Nemluvě o tom, že pro zpěv i pro ohlasy je vhodné překládat tento pojem jednoslovně. Z toho všeho je vidět, že nově zaváděný překlad Vyznání víry je nepromyšlený (platí to i pro některá další nově přeložená místa Vyznání víry, jimiž se zde pro nedostatek prostoru nemůžeme zabývat). Zásadně bylo podceněno organické zapojení znění Vyznání víry do celkového liturgického rámce (každý, kdo se někdy zabýval problematikou liturgických překladů, jistě ví zcela přesně, co se tím myslí).

Chápu pravoslavné používání pojmu „podstata“ v Symbolu víry v těch západních jazycích, kde to není možno vyjádřit jinak. Jenže u nás máme už dlouhodobě a všude při každé liturgii užívaný náš český pojem „jednobytný“, tak proč ničit to dobré, co zde bylo zavedeno, nač jsme všichni zvyklí a co snese sebestřísnější kritiku teologickou či lingvistickou? Slyšel jsem argument, že „téže podstaty s Otcem“ je pro nekřesťany lépe srozumitelné a že musíme mluvit tak, aby nám naše okolí rozumělo. Není mi vůbec jasné, jak asi naše nekřesťanské okolí může porozumět tak subtilní součásti křesťanské triadologie, když se mu vysvětlí, že „Syn je téže podstaty s Otcem“. A oč je to vlastně srozumitelnější než „jednobytný s Otcem“? Vždyť o tomto pojmu (homoúsios) se dohadovali křesťané a otcové sto let, a dokonce i některým velice zbožným lidem činilo kdysi značné problémy porozumět a přijmout tuto formulaci. Bez náležitého výkladu, katecheze a studia není sousloví „téže podstaty“ o nic srozumitelnější než „jednobytný“.

Zůstaňme věrni našim cyrilometodějským kořenům a autenticky křesťanskému duchu pravoslavného teologického myšlení, jinak se staneme plevou unášenou stále se měnícími větry dobového vkusu a momentálních společenských objednávek, kdo ví kam.

Prot. Jan Baudiš

VSKUTKU NEVESELÉ ČTENÍ

Tak jsme s pracovníky pražského celorepublikového ústředí naší milované pravoslavné církve zasedli 30. dubna 2010 spolu s pracovníky distribuční firmy Dupress za jeden stůl, abychom se společně podívali, jak si náš hlavní církevní časopis Hlas pravoslavi vlastně stojí co do počtu odběratelů a zda jej budeme moci (i s ryklicky se opakující a velmi vydatnou pomocí Jeho Blaženosti vladyky metropolitů Kryštofa a naší metropolitní rady) i nadále vydávat. Některé skutečnosti, na které jsme při naší pracovní poradě a kontrole odběratelů narazili, nás však nemile překvapily:

Předně se zdá, že i když Dupress rozesílá 570 ks Hlasu pravoslavi na asi 300 adres, mnoho z odběratelů (a nejenom se o příjemce tzv. povinných výtisků a ani o nějaká vtiplíčka!) jednoduše časopis zaplacený nemá. Neméně tristní situace je v případě řady farností (a nejedná se

zde o ty nejhudší!), které si Hlas pravoslavi odebírají (v celkovém počtu asi 160 ks) z ústředí naší církve samy.

Zde čtní pravidelní odběratelé také za Hlas pravoslavi doposud nezaplatili. Dokonce jsem se doslechl o řadě osob, které si časopis jednoduše „zadarmo“ na metropolii vyzvednou na tzv. misijní účely, bez toho, že by za něj platily.

Jeden kus Hlasu pravoslavi stojí bez poštovného a balného 24 korun, s poštovným a balným je to asi 32 korun, tj. měsíčně asi tolik jako jedno pivo v lepší restauraci anebo jako dvoje či troje denní noviny.

Možná, že si pomyslíte, že odpovědný redaktor – idealista, který o něčem takovém napíše, musí být opravdu směšný, až trapný člověk. Možná si taky řeknete, že Váš Hlas pravoslavi Vám za těch 24 nebo 32 Kč měsíčně vlastně ani nestojí, a definitivně svůj odběr zrušíte. Co na to můžu jako odpovědný redaktor říci a co si mám myslet?

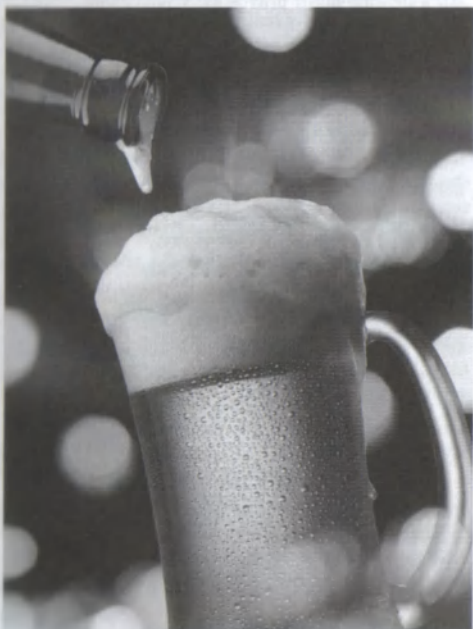
Asi jenom tolik: Možná, že jsem směšný a trapný člověk, že jsem se o těchto skutečnostech rozepsal. Ostatně sestra Kabošová – moje předchůdkyně – často neměla na tiskárnu, sazbu a na spoustu dalších věcí, které s vydáváním církevního měsíčníku souvisejí. (Již i od Vás, milí čtenáři, slyším ono škodolibé: Ha! Ha! Ha!)

Co si pomyslí já (směšný člověk), až nám sazba, tiskárna a distribuce připomene, že již dál nemíni Hlas pravoslavi dělat kvůli nezaplaceným fakturám? Pomyslím si jenom jedno jediné, totiž že celá naše církev a mnozí její členové – odběratelé církevního časopisu se potýkají s velmi hlubokou mravní a hodnotovou krizí, navzdory vyzdobeným chrámům a vskutku vznešeným řečem velké části ctěného duchovenstva.

Pokud si opravdu nepřejete, aby Hlas pravoslavi nadále vycházel a usiloval o komunikaci uvnitř naší milované církve a její prezentaci navenek, prosím i nadále za jeho odběr neplatte!

*S láskou v Kristu Váš
(zajisté asi málo obětavý a špatně píšící
a pochopitelně taky směšný)*

ThMgr. Roman Juriga, odpovědný redaktor

OLOMOUC

O velkopostní Neděli křížové byl na ikonostasu v katedrálním chrámu vztyčen a posvěcen nový kříž, který je dílem známé olomoucké ikonopisky Sylvie Novotné. Zdařilé dílo vycházející z nejlepších tradic byzantského ikonopisného umění posvětil vladyka Jáchym, vikární biskup hodonínský.

V Neděli žen myronosic byly v olomouckém katedrálním chrámu sv. Gorazda již tradičně přítomné ženy obdarovány květy Neděle žen myronosic nám mimo jiné připomíná ženy jako důležité svědkyně Kristova života, ukřižování a především zmrtyvýchvstání a také skutečnost, že v těžkých dobách pro křesťanskou církev to byly a jsou především ženy, kdo se neochvějně utíká k Bohu, navštěvuje služby Boží a pečuje o chrám. I proto olomoucká farnost jako znak vděčnosti ženy za jejich víru a lásku symbolicky každoročně obdarovává květinami.

Dne 8. května se při příležitosti oslav konce 2. sv. války na olomouckém hřbitově a u památníku v Čechových sadech konaly panychidy za převážně ruské

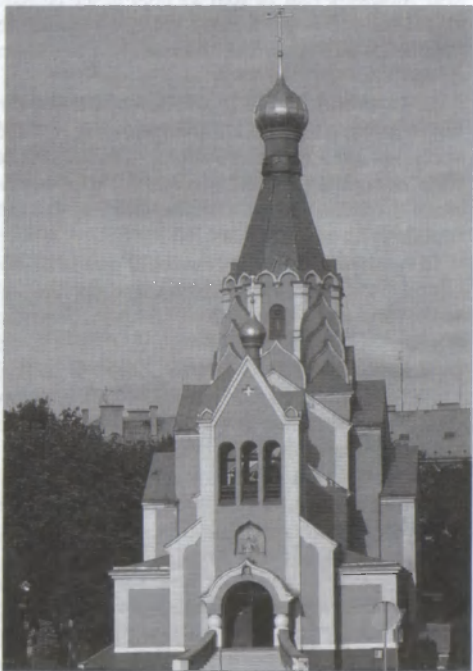
vojáky, kteří položili svoje životy za naši svobodu při osvobození Olomouce. Panychidu sloužil o. Petr Novák.

NOC KOSTELŮ V OLOMOUCI

Večer a v noci v pátek 28. května otevrou své brány stovky kostelů, chrámů a modliteben v České republice. Akci Noc kostelů, která vznikla před pár lety v Rakousku, si loni poprvé vyzkoušeli lidé na Brněnsku a Plzeňsku. Letos se k ní přidaly i ostatní. Například v Praze a okolí se otevřela nejméně padesátka kostelů, chrámů a modliteben různých křesťanských církví. Církev přichystaly pro návštěvníky netradiční program, komentované prohlídky při svíčkách, výtvarné dílny pro děti nebo třeba prohlédnutí pamětních knih farnosti.

Do akce, která je velmi navštěvována veřejností, se letos zapojila také pravoslavná farnost při katedrálním chrámu sv. Gorazda v Olomouci, vedená o. Mgr. RNDr. Petrem Novákem. Katedrální chrám sv. Gorazda nabídne návštěvníkům například veřejnou zkoušku chrámového sboru, možnost seznámit se s jednotlivými stadii vytváření ikony i výklad o historii chrámu a dějinné pouti pravoslaví v naší zemi.

tj.

VÝSTAVA RUSKÁ IKONA OD XV. DO XX. STOROČIA

V rámci prvej oficiálnej návštevy prezidenta Ruskej federácie Dmitrija Medvedeva na Slovensku Slovenská národná galéria v spolupráci s ruskými partnermi uviedla výstavu majstrovských diel ruskej ikonografie. Väčšinu exponátov predstavujú ikony ruských majstrov zo XVI.-XVII. storočia, obdobia rozkvetu cirkevnej kultúry v Rusku, keď sa definitívne utvorili kánony zobrazovania a vznikli významné ikonopisecké školy. Výstavná kolekcia je zostavená z 55 diel – ikon a drevených chrámových skulptúr. Moskviskí kurátori pripravili výstavu zo zbierok dvoch múzeí – Cirkevného historicko-archeologického múzea pri Svätotrojickom Ipatievskom monastieri v Kostrome a Múzea ruskej ikony v Moskve.

Arcibiskup pražský, metropolita českých krajín a Slovenska, poslal na adresu tejto výstavy nasledujúci pozdrav:

„Pravoslávna cirkev českých krajín a Slovenska má s Ruskou pravoslávnuou cirkvou vrúcne priateľské du-

ZPRÁVY Z EPARCHII

chovné vzťahy. V našich krajinách je obrovský záujem o rusku kultúru, ktorú nemožno vnímať mimo jej prepojenia s Pravosláviím. Ruská kultúra sa vyučuje v celom rade škôl a univerzít v Česku aj na Slovensku. Víťame početné kultúrne kontakty medzi našimi krajinami a úprimne sa tešíme z premiér a vernisáží umenia, ktoré k nám prichádzajú z Ruskej federácie. Aj preto prežívame osobitnú radosť, že do Slovenskej národnej galérie v Bratislave zavítala výstava, ktorá prináša ľuďom plastický pohľad na históriu cez výnimočné pamätníky ruskeho ikonopisectva. Kolekcia je zostavená z diel, nachádzajúcich sa v zbierkach starobylého mesta Kostroma, ležiaceho na brehu Volgy. Je to jedno z hlavných historických centier Ruska, odkiaľ pochádza cárska dynastia Romanovcov. Súčasťou kolekcie sú aj diela z novootvoreného Múzea ruskej ikony v Moskve, ktoré sprístupňuje históriu ruskeho ikonopisectva v širších súvislostiach. Napriek relatívne nevelkému počtu exponátov výstava predstavuje celú rozmanitosť pravoslávneho cirkevného umenia — od významu ruskej ikony ako symbolu zakladania ruskej štátnosti cez umenie tvorby chrámových oltárnych kompozícií až po hrejivosť domácich ikon, pred ktorými sa modlili v nočnom tichu mnohé pokolenia Rusov. Návštevníci si tu môžu všimnúť aj

vplyv európskeho umenia 17. až 18. storočia na štýl ruskej ikony a návrat k tradíciám starej ruskej maľby v ikonografii 19. a 20. storočia. Dúfame, sa táto výstava stane školou osvojenia si dedičstva starej Rusi. Veríme, že jazyk pravoslávnej ikony, ktorý popri zdanlivej jednoduchosti disponuje dokonalosťou formy a hĺbkou obsahu, sa stane dostupným pre všetkých záujemcov o ruskú kultúru.

Želáme úspech výstave Ruská ikona. 15.–20. storočie v Slovenskej národnej galérii a rovnako prajeme dosiahnutie plodných výsledkov v súvislosti s prvou oficiálnou návštevou prezidenta Ruskej federácie Dmitrija Anatolieviča Medvedeva na Slovensku, ktorá otvára nové perspektívy na spoluprácu medzi slovanskými štátmi, ktoré majú vo svojej histórii tak veľa spoločného.*

Výstava Ruská ikona. 15.–20. storočie v Slovenskej národnej galérii potrvá do 16. mája.

o. Roman Hajdamačenko

POMOZTE UPRCHLICKÝM DĚTEM NA OBRAZOVCE CT

V průběhu celodenního televizního programu s pomocí sbírkového projektu „Pomozte dětem“ v průběhu Velikonočního pondělí nás odpoledne ve 14:10 potěšila televizní reportáž „Kouzlení s kuřetem“ z azylového domu a Multikulturního centra ve Vranovské ulici 48 v Brně, které provozuje Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE) vedené otcem Mgr. Ing. Cristianem Popescu a mátuškou Miladou.

SOZE již šestým rokem ve spolupráci s Nadací roz-

ZPRÁVY Z EPARCHII

voje občanské společnosti a Českou televizí realizuje projekt „Pomozte uprchlickým dětem“. Projekt se soustřeďuje na pomoc a organizaci volnočasových aktivit dětí z rodin uprchlíků v táborech v Zastávce u Brna, Havířově a v Azylovém domě SOZE v Brně a na seznamování dětí s realitami České republiky zábavnou formou. Většina dětí pochází dnes dle slov koordinátorky projektu Mgr. Marty Vodičkové ze zemí bývalého Sovětského svazu, Mongolska a několika afrických zemí a dětských akcí se se zájmem účastní také rodiče dětí, pokud mají možnost.

Kromě televizní reportáže odvysílané 5. dubna se mohli zájemci seznámit s aktivitami SOZE v rámci projektu Pomozte uprchlickým dětem 18. března 2010 v obchodním domě Tesco na Dornychu v Brně. Aktivity na pomoc uprchlíkům a migrantům je možné podpořit darem na účet SOZE 382272203/0300 u ČSOB, a. s. Více informací o tomto sdružení naleznete na stránkách www.soze.cz.

BREZOVÁ POD BRADLOM

14. března se se svým novým otcem duchovním o. Mgr. Markem Kundisem setkali na slavnostní bohoslužbě pravoslavní věřící z církevní obce Brezová pod Bradlom, kteří se pravidelně modlí v prostorách slovenské Evangelické církve A. V. Otec Marek byl do funkce duchovního pro tuto oblast západního Slovenska bezprostředně sousedící s Českou republikou ustanoven J. V. arcibiskupem prešovským a Slovenska vладыkou Jánem. Pravoslavná církevní obec v Brezové pod Bradlom vznikla na podnět Slováků repatriovaných z Ukrajiny v letech 1991–1993. První pravoslavná svatá liturgie se tam konala v prostorách fary Evangelické církve augsburského vyznání v prosinci 1993. Farnost se snaží duchovně pečovat a povzbudit také několik desítek pravoslavných věřících z širokého okolí Piešťan, Jablonice, Topolčian, Trenčína, Nového Mesta nad Váhom a Myjavy. Přejeme i jménem redakce Hlasu pravoslavi otci Marku Kundisovi radostnou službu a misijní úspěchy na západním Slovensku.

ZASEDAL VYKONNÝ VÝBOR PRAVOSLAVNÉ AKADEMIE

Dne 9. dubna 2010 se v prostorách ateliéru Ing. arch. Tatiány Tzoumasové v Olomouci konalo zasedání výkonného výboru občanského sdružení Pravoslavná akademie Vilémov. V rámci programu zasedání byla

přítomným představena koordinátorka ekologických projektů akademie Mgr. Barbora Skoupilová, jejíž zaměstnání umožnil grant získaný od Ministerstva životního prostředí. Za člena akademie byl na základě přihlášky přijat Mgr. Ondřej Chrást z Prahy. Byla stanovena důležitá data konání některých letošních akcí sdružení:

VALNÁ HROMADA PRAVOSLAVNÉ AKADEMIE VILÉMOV

Valná hromada Pravoslavné akademie se bude konat v sobotu 5. června v prostorách Gorazdova cyrilometodějského střediska a monastýru ve Vilémově a bude zahájena sv. liturgií v 9:00 hod.

VÝSTAVA UMĚLECKÝCH FOTOGRAFIÍ „ŠUMAVSKÉ SLATE“

Dne 5. června ve 14:00 po výroční konferenci bude v prostorách vilémovského duchovního střediska a monastýru zahájena hudebním vystoupením a proslavem výstava uměleckých krajinářských fotografií „Šumavské slatě“ od Mgr. Karla Martínka.

NA KOLE ZA SVATÝM ELIÁSEM – VII. ROČNÍK

Již tradiční duchovně-ekologicky-sportovní akce „Na kole za sv. Eliášem“ se letos koná v úterý 20. července s výjezdem z Vilémova v 8:00 hod. návštěvou větrného mlýna v Přemyslovcích, bohoslužbou u větrné elektřárny v Protivanově a návratem kolem 18:00 hod.

DEN MODLITEB ZA STVOŘENÍ
JUBILEJNÍ X. ROČNÍK BUDE VĚNOVÁN BIODIVERZITĚ
Den modliteb za stvoření bude letos tematicky zaměřen

ZPRÁVY Z EPARCHII

ron na biodiverzitu (fauna a flóra v Bibli, biodiverzita v úrodné Moravě, současné hrozby pro druhovou rozmanitost přírody) a bude se konat ve středu 1. září. Den bude zahájen bohoslužbou, bude pokračovat přednáškami a diskusí a zakončen zahájením výstavy.

VAJNÍ SHROMÁŽDĚNÍ EVROPSKÉ KŘESŤANSKÉ ENVIRONMENTÁLNÍ SÍTĚ SE LETOS KONÁ V PRAZE
Pravoslavná akademie se aktivně podílí na přípravě Valného shromáždění Evropské křesťanské environmentální sítě (ECEN) v Praze ve dnech 9.–13. června. Více informací na www.ecen.org.

DAJŠÍ PROJEKTY

Část jednání výkonného výboru byla 9. dubna věnována zamýšlenému projektu Centra ekologické výchovy a vzdělávání pro oblast Dražanské vrchoviny v Protivanově a technickým problémům spojeným s provozem demonstrační malé vodní elektrárny na západním Slovensku i některým dalším projektům. O dalších akcích a programech akademie budeme na stránkách Hlasu pravoslaví včas informovat.

PANYCHIDA ZA OBĚTI HAVÁRIE LETADLA U SMOLENSKU

Dne 13. dubna v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze sloužil sv. liturgii s panychidou za oběti tragického leteckého neštěstí u města Smolensku arcibiskup pražský, metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku Kryštof. Hlubokou soustrast polským představitelům, polskému lidu a Polské pravoslavné církvi vyjádřil jménem Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku metropolita Kryštof bezprostředně po havárii letadla u Smolensku 10. dubna 2010. Kromě prezidenta Polské republiky Lecha Kaczyńskiego manželkou a celé řady významných osobností politického, společenského a duchovního života Polska, které si chtěly v Katyňském lese u západoruského města Smolensk pietním aktem a modlitbou připomenout výročí zavraždění polských důstojníků na rozkaz Stalina před 70 lety, v letadle zahynul také pravoslavný arcibiskup dr. Miron Chodakowski (*1957), který vedl hajnowskou eparchii a měl hodnost brigádního generála v kaplanské službě polské armády.

Modlitby za tragicky zesnulé polské představitele a arcibiskupa Mirona se 13. dubna konaly ve většině

chrámů a farností Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.

PREŠOV

V úterý 27. dubna se v Prešově konalo řádné zasedání metropolitní rady Pravoslavné církve na Slovensku.

Jednání, kterému předsedal Jeho Vysokopřeosvícenost Ján, arcibiskup prešovský a Slovenska, se účastnili i ostatní místní biskupové a většina členů metropolitní rady. V úvodu přítomní diskutovali o technických a administrativních otázkách týkajících se doručování pozvánek na schůze tak, aby se neopakovala situace z loňského podzimu, kdy se část členů MR nedozvěděla o konané schůzi, a tak schůzi MR konanou 7. 9. 2009 považuje za neplatnou.

Následovaly zprávy jednotlivých odborů metropolitní rady. Tiskový odbor se potýká s problémy distribucí, a co se kalendária týče, vznikají nesrovnalosti v číselných údajích v příslušných liturgických čteních zařazováním stále nových a nových světců, kanonizovaných v zahraničí.

Zvláštní pozornost si zaslouží zpráva tajemníka pro školství a katechizaci PaedDr. Petra Begeniho, který představil a navrhl MR ke schválení nový vzdělávací program pravoslavné církve na Slovensku. V diskusi zazněla rovněž potřeba církve zpracovat a vydat kvalitní učebnice náboženství pro základní a střední školy. V této souvislosti br. Begeni předložil statistický přehled o počtu žáků na základních a středních školách v SR přihlášených na vyučování náboženské výchovy ve školním roce 2009/2010. Na základních školách se přihlásilo 2377 žáků a na středních školách 366 žáků.

Vladyka Tichon hovořil o překladech liturgických textů do slovenštiny a o potřebě sjednotit praxi při používání slovenského překladu sv. Písma při bohoslužbách.

Schůze metropolitní rady Pravoslavné církve na Slovensku, které se jako host zúčastnil o. Josef Huzar, kancléř ÚMR v Praze, byla zakončena před 15. hodinou společnou modlitbou.

Příští zasedání MR, které by mělo pokračovat v řešení otevřených či nezodpovězených otázek, se bude konat 23. června 2010 v Prešově.

jf

13. STUDIJNÍ DEN EKUMENICKÉ RADY CÍRKVÍ V ČR V PASTORAČNÍM CENTRU DUCHOVNÍ SLUŽBY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY V LULČI

Ve dnech 14.-15. 4. 2010 se v Pastoračním centru Duchovní služby Armády České republiky v Lulči uskutečnil 13. studijní den Ekumenické rady církví (ERC) na téma Duchovní služba v Armádě České republiky. Tento studijní den se konal na základě loňského jednání ERC se zástupci Armády ČR, armádním generálem Vlastimilem Pickem a hlavním kaplanem podplukovníkem Janem Kozlerem.

V příjemném a pohostinném prostředí v roce 2006 otevřeného pastoračního centra nejdříve proběhlo výjezdní zasedání Řídicího výboru ERC a poté následoval samotný program studijního dne. V jeho úvodu kpt. Mgr. Jaroslav Knichal seznámil účastníky s minulou i současnou činností duchovní služby v armádě. Informoval také o zahraničních misích našich kaplanů a o spolupráci s armádami zemí NATO. Po společné večeři, vyplněné neformálními rozhovory s několika přítomnými kaplany, následovala obsáhlá diskuse. Diskuse trvala několik hodin a účastníci studijního dne se snažili probrat s kaplany co nejvíce podrobností o jejich službě. Mezi účastníky studijního dne bylo i několik potenciálních kandidátů na nové kaplany a ti se zajímali také o praktické věci, co se této služby týče. V diskusi nechyběly ani smutné zážitky ze zahraničních misí. Dle samotných kaplanů služba vojenského kaplana přináší mnoho radostí při společných modlitbách s vojáky, ale také mnoho strastí a zármutku, zejména na zahraničních vojenských misích.

Další den Studijního dne měli účastníci možnost prohlédnout si nedalekou největší vojenskou posádku v ČR ve Vyškově. Zástupce velitele posádky Zbyněk Janečka seznámil zástupce církví a účastníky studijního dne s činností této posádky. Dle jeho sdělení touto posádkou projde absolutně každý voják naší současné profesionální armády. Pořádají se zde školení a výcviky i ve spolupráci s armádami NATO. Vedení posádky Vyškov také plně podporuje činnost našich kaplanů. Po společné ekumenické slavnosti, na které účastníci vzpomněli také na oběti leteckého neštěstí v Polsku, se všichni odebrali zpět do Lulče, kde byla pro účastníky připravena ukázka etického semináře vojenských kaplanů, do kterého se aktivně

všichni zapojili.

Armádní kaplani jsou důležitou součástí naší profesionální armády a církve sdružené v české ekumeně plně podporují jejich činnost a pravidelně pro ně vyprošují Boží požehnání. Stejně tak naše pravoslavná církev, která na konci března vyslala do armády svého prvního kaplana Marka Maxima Švancarů. Podrobnější informace o studijním dnu, či přímo o vojenských kaplanech může zájemcům z naší církve poskytnout autor článku.

Ondřej Chrást

Základní informace o armádních kaplanech: Kaplani začali v naší armádě opět působit až po vzniku samostatné České republiky. První zkušenost s působením vojenského kaplana získala armáda v letech 1996-97 při zahraniční misi v IFOR/SFOR v Bosně a Hercegovině. Na základě této zkušenosti byla vytvořena dohoda umožňující službu vojenských kaplanů v resortu MO, kterou mezi sebou uzavřelo ministerstvo obrany na straně jedné a církve sdružené v Ekumenické radě církví a církve zastoupené Českou biskupskou konferencí. Služba vojenského kaplana je časově omezená a zpravidla trvá 6-8 let. Za deset let, kdy kaplani v naší armádě působí, vyslalo do duchovní služby sedm církví více než třicet svých zástupců.

převzato z oficiálních stránek armády ČR

JEŠTĚ KE 13. VALNÉMU SHROMÁŽDĚNÍ BRATRSTVA PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE V OLOMOUCI

V Ilusu pravoslavi již byla uveřejněna zpráva o tom, že 13. února 2010 se uskutečnilo 13. valné shromáždění Bratrstva pravoslavné mládeže (BPM) v Olomouci. Jedním z výsledků shromáždění bylo odstoupení dosavadní prezidentky Bratrstva Libuše Pipkové a zvolení Ivo Vrohela za nového prezidenta. Dovolujeme si uvést zde výzvu nově zvoleného prezidenta s nadějí, že jeho slova padnou na úrodnou půdu v naší vlasti všude tam, kde se scházejí pravoslavní křesťané.

Vážení čtenáři!

BPM má za úkol sdružovat mladé pravoslavné věřící, organizovat poutě a duchovní setkání, pomáhat nemocným, starým a potřebným lidem, pořádat výlety, tábory a jiné akce, kde se mohou mladí pravoslavní křesťané z celé republiky setkat, seznámit a duchovně se navzájem obohatit. Další smysl Bratrstva spočívá v tvorbě příjemného prostředí v naší církvi i pro lidi, kteří Krista zatím ještě hledají. Výchova a vzdělávání již však patří otcům duchovním, s nimiž chce Bratrstvo aktivně spolupracovat.

Bratrstvo není však jen nějaká anonymní instituce stojící mimo církevní život. Máme hluboký zájem na spolupráci mladých lidí a církevními obcemi v celé republice. Naším cílem není řídit mládež, chceme se spíše snažit o spojování mladých věřících. Umožňovat vzájemná setkávání nejen českých pravoslavných křesťanů navzájem, ale i s lidmi podobného věku a vyznání ze zahraničí. Rozhovory, hry, práce, společné prožívání zážitků a společná modlitba ke Kristu spojují lidi dohromady a vytváří dobré vztahy. Pro mladé lidi věřící v Krista je velice důležité vědět, že jsou blízko přátel podobného věku, stejně věřící v Krista a mající stejné starosti i radosti, které chtějí sdílet. Nemůžeme se od sebe izolovat, není dobré, pokud každá církevní obec žije jen svým vlastním životem a nejeví zájem o ostatní. A též není dobré se uzavírat před světem a nepouštět mezi sebe lidi hledající Pravdu. Toto všechno jsou úkoly Bratrstva, před kterými stojíme – spojovat lidi, vlídně přijímat nové zájemce o pravoslaví a společně oslavovat Krista.

Obracím se proto na Vás, důstojní otcové duchovní. Jistě ve své církevní obci pracujete s mládeží. Řekněte jí prosím o Bratrstvu, ať se mohou zúčastnit našich akcí, na kterých potkají své vrstevníky stejného vyznání. Jistě k Vám přicházejí mladí zájemci o pravoslavnou víru, řekněte i jim, že máme Bratrstvo pravoslavné mládeže, kde

mohou poznat podobné lidi, jako jsou oni. Pořádáte-li nějakou bohuľibou událost, o kterou byste se chtěli podělit, či potřebujete pomoci s údržbou chrámu nebo monastýru, prosím napište nám o tom. Děkuji Vám. Spasi Gospodí.

A obracím se též na Vás, milí pravoslavní mládežníci. Přijďte mezi nás, ozvěte se nám, řekněte nám o svých nápadech a plánech. Konáte-li ve svých obcích vlastní poutě či jiné akce, podělte se prosím s námi, abychom mohli společně vzdát úctu Pánu Ježíši. Nebojte se! My mladí máme od Pána Boha jeden hodně specifický dar, a to dar entuziasmu – nadšení. Nebudeme ho mít však napořád, dokud je ale v nás, musíme ho využít jako svěřené hřivny, a to nejlépe prací v církvi Kristově. Bratrstvo pravoslavné mládeže je tu pro Vás, kteří jste plni nadšení, chuti a sil do života. Staňte se členy Bratrstva! (Příhlášku si můžete stáhnout na našich webových stránkách: <http://www.bpm-cz.info/kontakt.html>).

Nakonec se obracím ke všem. Podpořte prosím naše (a tím pádem i Vaše) Bratrstvo. Podpořte jej svojí účastí na jeho akcích, modlitbou, darem. Bude-li BPM mít prostředky, bude moci podporovat své členy. Nebudte, prosím, lhostejní!

(Číslo účtu Bratrstva pravoslavné mládeže: 197130756/0300)

Veškeré informace o činnosti Bratrstva, plánovaných akcích budou uveřejňovány na stránkách BPM: <http://www.bpm-cz.info>

Budete-li mít zájem, budeme Vám tyto informace zasílat e-mailem. Stačí jen poslat svoji e-mailovou adresu na bpmcz.info@gmail.com

V Olomouci, dne 18. 4. 2010

S láskou v Kristu

Ivo Vrohel, prezident Bratrstva pravoslavné mládeže

SLOVENSKO 9.–12. DUBNA 2010 OSLAVY 20. VÝROČÍ SLOVENSKÉ PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽNICKÉ ORGANIZACE

Během konce světlého týdne a Tomášovy neděle se na východním Slovensku uskutečnily dvě mimořádné mládežnické akce. První z nich bylo duchovní setkání v Košicích spojené s uctěním ostatků svaté mučednice Heleny ze Sinope a besedou. Druhá událost se konala v Prešově na tamější teologické fakultě. Zde probíhaly oslavy 20. výročí založení Bratrstva pravoslavné mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. Obě akce byly též výjimečně bohatou mezinárodní účastí mladých křesťanů z Rumunska, Maďarska, Polska a Česka. Až z kanadského Quebecu přicestoval biskup Irenej a z Belgie přijel mládežníky podpořit prezident SYNDESMOSU (světová pravoslavná mládežnická organizace) otec Christophore D'Aloisio. Naši slovenští „bratřja“ pro všechny hosty připravili naprosto úžasný a nezapomenutelný prodloužený víkend, plný poznávání nových kamarádů, krásného zpěvu a radosti z Kristova vzkříšení.

Měli jsme tu čest být při tom všem. Na Slovensko jsme se ve dvou vypravili jménem českého Bratrstva pravoslavné mládeže v pátek 9. 4. odpoledne. Vše začalo v Olomouci nástupem do vlaku Košičan, směr Košice. Po příjezdu jsme se setkali s již dříve dorazivšími mladými pravoslavnými z celého světa. Přivítali jsme se s maďarskou, rumunskou a polskou výpravou, dále jsme se pozdravili s koordinátorem SYNDESMOSU pro střední a východní Evropu Michaelem Čerňákem z Moskvy a harvardským studentem Dimitryem Doohovským, který pracuje na své doktorské práci o pravoslavných mládežnických organizacích po celém světě. Samozřejmě jsme se seznámili s mnoha mladými pravoslavnými Slováky včetně jejich prezidenta Alexandra Halušky.

Po přivítání jsme se na chvíli přesunuli do košického chrámu v náhradních prostorách bývalého sjezdového sálu. Někteří poté pokračovali domů, my jsme ještě vyrazili s naší hostitelkou Jankou, u které jsme v Košicích bydleli, na večerní toulku městem. Páteční den jsme ukončili večerí posvěcených jídel.

Další den ráno jsme se zúčastnili sv. liturgie. Po ní byly do chrámu slavnostně přineseny ostatky svaté mučednice Heleny ze Sinope (dnes Turecko), která byla umu-

čena za svoji pevnou víru v Krista. Nevzdala se Krista pro vidinu bohatého a pohodlného života s mocným osmanským pašou ani po následném hrozném mučení. Poklonili jsme se jejím ostatkům a s požehnáním vladyky jsme zahájili besedu na téma „Tělo, chrám Ducha svatého“. Úvodní slovo si vzal o. Imrich, po něm hovořil vladyka Juraj. Ve svém příspěvku vysvětlil pravoslavný pohled na lidské tělo a duši a jejich nerozdělitelnou jednotu. Následovala ještě řeč o. Štefana a poté se již rozproudila plodná diskuse. Mladí věřící pokládali otcům záladné otázky týkající se například pohledu pravoslavné církve na sport a půst. Zahraničním hostům byly veškeré příspěvky tlumočeny do angličtiny. V průběhu besedy se i mezi nás dostala zpráva o leteckém neštěstí v Polsku, která nás všechny velice zarmoutila. Panychidou poslouženou po skončení besedy jsme vzdali úctu zemřelým a vyjádřili upřímnou soustrast polským hostům.

Po poučném dopoledni nás čekal oběd v jedné z košických restaurací. Tam již dorazil i o. Christophore D'Aloisio. Byla to pro nás velká čest setkat se a pohovořit osobně s prezidentem SYNDESMOSU. V rámci kulturního programu jsme se po obědě vydali na prohlídku města s průvodcem. Dvojjazyčný výklad nám přiblížil minulost i současnost druhého největšího města na Slovensku.

V podvečer bylo na programu přenesení ostatků svaté Heleny do dosud nedokončeného košického katedrálního chrámu. Obřadu se zúčastnil i otec duchovní z Rečka, který na Slovensko ostatky dovezl. Holý a prozatím prázdný chrám se zaplnil množstvím věřících, kteří zpě-

MLÁDEŽ

U nás trojpartu a modliteb rozjasnili jeho holé zdi. Obzvláště působivé bylo „Christos Voskrese“ zazpívané v makedonštině, rumunštině a polštině mladými věřícími z různých zemí. Košičané věří, že již v srpnu tohoto roku budou moci začít v novém chrámu normálně sloužit.

Pracovní večer jsme strávili v tělocvičně, kde jsme si posloužili na výborném domácím guláši a kde jsme sledovali taneční vystoupení slovenských lidových tanců. Mladěnci z nich jsme se pak dokonce naučili. Další program byl volný, seznamovali jsme se s ostatními, vyměňovali si navzájem kontakty a debatovali.

Pracovní neděli jsme již trávili v Prešově, kam se naše trojka vyprava vypravila ráno. Někteří mládežníci ještě zůstali v Košicích na sv. liturgii, kdežto my jsme se zúčastnili sv. liturgie v katedrále svatého Alexandra Něveského v Prešově. Archijerejskou liturgii, kterou sloužili slavnostně Jan, vladyka Tichon, kanadský vladyka Irenej spolu s otcem Christophorem a dalšími otci, přenášela v přímém přenosu slovenská televize. Slavnostní službu zahájili vladykové a otcové svými projevy, kde vyzdvihli práci slovenské pravoslavné mládeže, která v tomto den slavila své 20. výročí vzniku.

Po vyhlášenutí poučných slov jsme se přesunuli do jídelny v domare, ve kterém přebývají studenti prešovské katedry. Zde pro nás bylo připraveno bohaté pohoštění a samozřejmě dorazili zbyvajcí mládežníci, kteří se účastnili ve liturgie v Košicích.

Společně vypukl hlavní program oslav, a to výstava práce, leták, časopisů a dalších dokumentů popisujících činnost slovenské pravoslavné mládeže za uplynulých 20 let. Každý patřil krátkým proslovům, kde jsme i my měli možnost popřát slovenským bratřím hodně Božího požehnání do další práce a podívat se, kolik toho za pouhých 20 let dokázali vykonat. Jsou pro naše české Bratrstvo velikou inspirací. Zhlédnout jsme mohli nejen fotogalba a archivní výtisky mládežnického časopisu Istina, ale i velkoplošnou projekci fotografií a jak se tvoří internetové stránky Bratrstva. Nechyběla samozřejmě ani Bratřská kronika.

Nedělní večer patřil taneční zábavě v krásných nově opravených prostorách sídla Bratrstva. Pohoštění, trocha dobrého vína a lidová hudba nám rozproudily krev natolik, že jsme málem protančili střevíce. Když jsme se trochu unavili, byli jsme jako zástupci českého Bratrstva pozváni na pracovní večeri spolu s ostatními funkcionáři slovenského Bratrstva a otcem Christophorem. Probírali jsme starosti i radosti práce s mládeží, obdrželi jsme množství dobrých rad od otce Christophora, který nás do-

kázal všechny svým vlídným slovem velice podpořit a vzbudit v nás nadšení pro další práci. Jak říkal, entuziasmus mladých lidí je dar, který je třeba využít práci v Kristově církvi. Plní nových nápadů, myšlenek a inspirace jsme se ještě bavili ve studentském klubu.

Pondělí patřilo konferenci na teologické fakultě věnované problematice práce církve s mládeží. Nejprve zazněly příspěvky děkana otce Jána Zozuljaka a po něm vystoupili zahraniční hosté vladyka Irenej, otec Christophore a bratr Michail z Moskvy. Jejich přednášky byly posluchačům tlumočeny do slovenštiny. Od vladyky Ireneje jsme se dozvěděli o problémech multikulturní pravoslavné církve v Kanadě, kde každá národnost má svůj vlastní chrám a o dění jinde se moc nestará. Otec Christophore popsal důležitost a smysl práce s mládeží, její problémy, a navrhnul, jakými způsoby ji lze dělat. Důležitá je dobrá komunikace a nejlépe osobní kontakt mládežníků navzájem. Bratr Michail nás informoval o specifikách středoevropského a východoevropského regionu. Zdůraznil výhodu pravoslavných církví v zemích, kde patří k minoritním vyznáním, která spočívá v užším kontaktu představených církve s prostými věřícími a jejich potřebami.

Následovaly další příspěvky, například o působení sekt na mladé lidi, o sociální práci Bratrstva a podobně.

Po obědě jsme se rozloučili s otcem Christophorem, který již odlétal domů. Obdrželi jsme od něj požehnaní a přání mnoha sil do další činnosti. Konference pokračovala i po obědě. Jejím vyvrcholením byla diskuse, z níž jsme si mohli odnést mnoho zajímavých myšlenek.

Před odjezdem jsme měli možnost ještě navštívit ikonopisecký kroužek studentů a seznámit se s praktickou i duchovní stránkou ikonopisectví. To už se přiblížil večer a čas našeho odjezdu. Pryč se nám vůbec nechťelo. Za tyto čtyři dny jsme poznali tolik nových přátel, prožili spoustu událostí a obdrželi hromadu dárků. Pohostinnost a láska, kterou nám slovenští mládežníci projevíli, byla naprosto neskutečná. Tyto Kristem požehnané dny pro nás byly nepředstavitelným zážitkem a ještě dlouhou dobu na ně budeme s radostí v srdci vzpomínat. Byli jsme smutní, že už musíme jet domů, ale zároveň jsme byli nesmírně šťastní, že jsme mohli strávit několik dní právě na východním Slovensku, domově našich nových přátel.

Těšíme se, až budeme mít možnost my hostit naše slovenské kamarády na některé z akcí českého Bratrstva pravoslavné mládeže.

mládežníci z Olomouce

STEFAN BALLIU

Tmenuji se Stefan Balliu a vyznávám pravoslavnou víru. Narodil jsem se 2. 6. 1965 v Albánii. Tam jsem studoval do roku 1984 ve Škadaru střední uměleckou školu výtvarného umění „Preng Jakova“ a vysokou školu pedagogickou na Pedagogické fakultě (dnes Univerzita Luigj Gurakuqi), kterou jsem dokončil v roce 1988. V letech 1988–1990 jsem pracoval jako učitel na základních školách v Albánii. V raném dětství jsem se věnoval malbě, kterou jsem miloval a nikdy nepřestal milovat. Velice mě zajímala ikonografie, která mě přitahovala mystikou, autentickým stylem a čistými barvami. Příkladem mi byl vynikající albánský ikonopisec Onufr. Od roku 1990 jsem začal cestovat do

Řecka, kde jsem se věnoval ikonopisectví naplno. Tam jsem studoval a pracoval v řeckých městech i na vesnicích se známými a zkušenými ikonopisci (jedním z nich byl také ikonopisec Dimitris Nikopulos), kde jsem se během té doby zúčastnil malování ikonopisných fresek a různých technik pro desítky pravoslavných chrámů. Na přelomu let 1996–1997 jsem se souhlasem albánské autokefální pravoslavné církve pracoval jako ikonopisec v několika pravoslavných chrámech v Albánii. Od roku 1998 žiji v České republice, kde jsem nabyl české občanství. V současné době se zabývám psaním ikon, které následně dle zakázky posílám do různých států Evropy i jinde.

PROGRAM METROPOLITY

Z PROGRAMU BOHOSLUŽEB METROPOLITY KRYŠTOFA

VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ:

SOBOTA 3. ČERVNA

v 9 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v monastýrském chrámu Zesnutí přerodící Bohorodice ve Vilémově u Litvle

NEDĚLE 6. ČERVNA

v 10 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v monastýrském chrámu sv. Jiří Vítězného v Ostravě

SOBOTA 11. ČERVNA

v 10 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Serafima Sarovského v Bardějově

SOBOTA 20. ČERVNA

v 10 hod. sloužit spolu s Jeho Vysokopřeosvěceností arcibiskupem Simeonem archijerejskou sv. liturgií v monastýru Zesnutí přerodící Bohorodice ve Vilémově a oslavit tak 12. výročí biskupského svěcení vладыky Simeona, arcibiskupa olomoucko-brněnského

SOBOTA 26. ČERVNA

v 11³⁰ hod. po připutování z Prahy na kole sloužit archijerejskou sv. liturgií v jeskyni sv. Ivana Českého (římskokatolický kostel sv. Jana Křtitele) ve Svatém Janu pod Skalou

NEDĚLE 27. ČERVNA

v 9.30 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2 a poděkovat při ní za 57 let svého života

28.-30. ČERVNA

na základě pozvání vладыky Antima, metropolity alexandroupolského, navštívit Alexandroupoli i okolí a konat bohoslužby na místech apoštolského působení sv. Pavla v Samothrákii

POZVÁNÍ

Jeho Blaženost metropolita Kryštof
srdečně všechny zve na pouť
ke sv. Ivanovi Českému
do Svatého Jana pod Skalou
v sobotu 26. 6. 2010
sv. liturgie k počtě svatého poustevníka
začíná v 11⁰⁰ hod.

Pro poutníky z Prahy a okolí odjezd vlaku
směrem Beroun v 7:09 hod. z Praha –
hl. nádraží a v 7:17 z Praha – Smíchov ve sta-
nici Srbsko je 07:54 hod. Po příjezdu vlaku
z Prahy povede otec Patrik Ludvík poutníky
pěšky do Svatého Jana pod Skalou
s modlitebními zastávkami

ХРИСТОФОР АРХИЕПИСКОП
ПРАЖСКИЙ МИТРОПОЛИТ ЧЕШСКИХ ЗЕМ-
ЛЕЙ И СЛОВАКИИ

Приглашает в паломничество
к святому Иоанну Чешскому
пустыннику которое состоится
в субботу 26 июня 2010 г.

Паломничество можете начать на пезде

- в 07:09 час. с Главного железнодорож-
ного вокзала Праги в направлении
„Beroun“ до станции „Srbsko“
  - 07:34 час. с железнодорожной станции
„Smíchovské nádraží“ в направлении
„Beroun“ до станции „Srbsko“,
откуда продолжится пешком примерно
7 км по синей туристической трассе
до „Svatý Jan pod Skalou“
- Божественная Архиерейская Литургия
начнется в 11:00 час. в пещере святого
Иоанна Чешского пустытника при храме
святого Иоанна Крестителя

PROSÍME POMOZTE!

Účet Hlasu pravoslavi:
RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ28550000005011103614

ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY
I DARY VÁM ZE SRDCE DĚKUJEME
OBJEDNEJTE SI PŘEDPLATNÉ NA ROK 2010
Celoroční předplatné jednoho čísla činí v roce 2010
288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374,-Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4, dupress@seznam.cz
tel. 241 433 396, mobil 721 407 486

Vydává Pravoslavná církev v českých zemích s požehnáním +Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolitů českých zemí a Slovenska

Číslo 5/2010 ročník LXV

Dělostřelecká 7, 160 00 Praha 6
PO.BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248

Odpovědný redaktor
Mgr. Roman Juriga, romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 776394637

Editoři
J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerej David Dudáš

Redakce
Osvěta a pravoslavná duchovnost:
PhDr. Jakub Jiří Jukl, Mgr. Eva Šuvarská, Jerej Mgr. Jan Týmal
Pravoslavná mládež: Ivo Vrobel, Olomoucko-brněnská eparchie: Eva Jurigová

Správce portálu hlaspravoslavi.cz
Dalibor Jan Kočí, e-mail:redaktor@hlaspravoslavi.cz, www.hlaspravoslavi.cz

Jazyková úprava
PhDr. Marta Koutová

Grafika
Zuzana Pepelová, Virtue, s.r.o., www.virtue.sk

Adresa pro zaslání příspěvku:
Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litovle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz, Fax: 585349005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krácení zaslanych příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí. Autorské články, překlady a fotografie jsou darem církvi a autoři si nenárokují autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otištěné materiály nelze rozšiřovat bez souhlasu redakce nebo autora.

13. STUDIJNÍ DEN EKUMENICKÉ RADY CÍRKVÍ V ČR
V PASTORAČNÍM CENTRU DUCHOVNÍ SLUŽBY AČR V LULČI

OSLAVY 20. VÝROČÍ BRATSTVA PRAVOSLAVNEJ
MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

